

जिल्ला विकास समिति कैलाली

आ. व. २०७१/०७२ को

सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

सामाजिक परीक्षक

उमेश अधिकारी तथा विष्णु हरि वाग्ले

एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि.

बबरमहल, काठमाडौं

www.acinnepal.com

कार्यकारी सारांश

स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ को नियम २०१ मा स्थानीय निकायहरू (जिल्ला विकास समिति, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गा.वि.स.हरू) ले वर्षमा एक पटक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र सामाजिक परीक्षण गरी सक्नु पर्ने प्रावधान भए अनुरूप सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ को अधिनमा रही जिल्ला विकास समिति, कैलालीको आ.व.०७१०७२ को सामाजिक परीक्षण गरिएको छ ।

सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गरे नगरेको सम्बन्धमा अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अध्ययन तथा विश्लेषण गर्न आवश्यक सूचना तथा जानकारी संकलन गर्ने सिलसिलामा स्थानीय निकायसँग सम्बन्धित विभिन्न सन्दर्भ सामग्रीहरूको अध्ययन तथा समीक्षा गरिएको थियो । त्यस्तै, जिविसका पदाधिकारीहरू, शाखा प्रमुख, आयोजना प्रमुख, विषयगत कार्यालय प्रमुख लगायत सम्बन्धित कर्मचारी तथा सरोकारवालाहरू सँग अर्धसंरचित (Semi-structured) अन्तरवार्ता लिनुका साथै छलफल पनि गरिएको थियो । प्राप्त सूचना तथा जानकारीहरूबाट स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ को अनुसूची २ र ३ मा उल्लिखित ढाँचामा आधारित प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्पूर्ण सरोकारवाला सहितको समावेशी उपस्थितिमा प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको थियो । प्रस्तुति पछि छलफलमा उठेका विविध प्रश्नोत्तरलाई समेटी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको हो । यसमा जिविस र विषयगत कार्यालय/गैहू सरकारी संस्थाहरूको विवरण सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७, अनुसूची २ र ३ बमोजिमको विवरण समेत संलग्न गरिएको छ ।

जिविस, कैलालीको सामाजिक जिम्मेवारी सम्पादनतर्फ यस सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सबल पक्षहरू यसप्रकार छन् - लक्षितवर्गहरूका आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न रकम विनियोजन भई खर्च समेत भएको, आवधिक जिल्ला विकास योजना, जिल्ला पार्श्वचित्र, क्षमता विकास योजना र जिल्ला यातायात गुरुयोजना तयार भएका, राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन तथा राजश्व सुधार कार्य योजना तयार भएको, सँगठन संरचना र प्रत्येक शाखा र इकाईको कार्य विवरण सहितको कर्मचारी दरबन्दी स्वीकृत गरिएको, सँगठन चना तथा कार्यविवरण पुनरावलोकन गर्ने गरिएको, कार्यविवरण तयार गरी कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराइएको, आवश्यकतानुसार कर्मचारी बैठक वस्ने गरेको र निर्णयहरू कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समेत हुने गरेको, सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना भई सूचना तथा अभिलेखहरू व्यवस्थित गरिएको, सूचना सर्वसुलभ गराउन प्रयास भएको, गुनासोको लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी गुनासाहरू समाधान गर्ने गरिएको, पारदर्शिताको लागि वार्षिक आय व्यय सार्वजनिक गर्ने गरेको, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षणलाई नियमित गरिएको, गैससहरूको योजनालाई जिल्ला विकास वार्षिक योजनामा समावेश गर्ने गरिएको ।

गुनासो तत्काल समाधान गर्ने गरिएको भएपनि त्यसको अभिलेख राख्ने नगरिएको, गैससहरूको योजनामा समन्वय, अनुगमन तथा मूल्यांकन हुन नसकेको, सामाजिक जवाफदेहिताका सम्बन्धमा सरोकारवाला निकायहरूको सामाजिक जिम्मेवारीका र उपलब्धि सूचक अनुसार देखिने गरी अभिलेखीकरण नभएको, एउटै विषय क्षेत्रमा धेरै निकायहरूबाट कार्यक्रम सञ्चालन भएका ती कार्यहरूको क्षेत्रगत/विषयगत एकीकृत प्रगति तयार हुने नगरेको, जिल्ला भित्र भए गरेका विषयगत कृयाकलापहरूको आवधिक र सालबसाली डाटाबेस तयार पारी राख्ने नगर्नु, अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा आन्तरिक आम्दानी घटेको आदि यस सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती तथा कमीकमजोरीहरू हुन् ।

आगामी दिनमा जिल्ला विकास समिति कैलालीले सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गर्दा निम्नानुसारका कदम चाल्न उपयुक्त हुने सुझाव प्रस्तुत गरिएको छ :

- कार्यविवरण तयार गरी सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने
- लक्षित वर्गकोलागि विनियोजित रकमको खर्च र सोको उपयोग प्रभावकारी वनाउन जोड दिनु पर्ने,

- आवधिक जिल्ला विकास योजनाको उद्देश्य र सूचकहरूको आधारमा वार्षिक योजना तयार गर्नु पर्ने
- विषयगत तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरू तयार गर्ने, तयार भइसकेका विषयगत तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरूको कार्यान्वयन तथा समय सापेक्ष अद्यावधिक गर्दै जानु पर्ने,
- क्षतिपुर्ति सहितको नागरिक बडापत्रको तयारी, प्रकाशन तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- सामाजिक सुरक्षा (जेष्ठ नागरिक, एकलमहिला, अपाङ्ग, पीछडिएको क्षेत्र तथा लोपोन्मुख जाति) सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेहरूको नामावली Website मा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षणका निष्कर्षहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याउने तथा सम्पूर्ण आयोजनामा सार्वजनिक परीक्षण पुऱ्याउनु पर्ने,
- के कस्ता प्रकारका गुनासाहरू आए ? त्यसको सम्बोधन कसरी गरियो ? सबै देखिने गरी गुनासो दर्ता तथा भएका कार्यवाहीको अभिलेख राख्नु पर्ने,
- जिल्लामा शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई तथा सार्वजनिक सेवामा पहुँच बढ़ि गर्न बाह्य श्रोत परिचालनका लागि पहल र सहकार्यका लागि थप प्रयास गर्ने,
- कार्य सम्पादन गर्दा न्यूसकासको सूचकलाई ध्यानमा राखी कार्यप्रबाह मिलाई कार्य गर्न बेश हुने । साथै, कर्मचारी बैठकमा सो अनुसार कार्य भए नभएको समीक्षा गरी तदनुरूप कार्य गर्नु पर्ने,
- का.स.मू.गर्दा न्यूसकासको सूचक, कार्य योजना अनुसारको कार्य सम्पादनलाई पनि आधार लिने परिपाटीको सुरुवात र कार्यसम्पादनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको प्रणाली स्थापित गर्नुपर्ने,
- लक्षित वर्गको लागि संचालित कार्यक्रम अन्तर्गत Hardware part र Software part समेतको प्रगति वर्ग, क्षेत्र, जाती, लिङ्ग, समूह अनुसार विषयगत एकीकृत प्रगति तयार गर्नु पर्ने,
- सरोकारवाला निकायहरू आफ्नो सामाजिक जिम्मेवारीका बारेमा सुस्पष्ट भै सम्पादित क्रियाकलापहरूको सामाजिक उपलब्धि सूचक अनुसार देखिने गरी तयार गर्नु पर्ने,
- एउटै विषय क्षेत्रमा धेरै निकायहरूबाट कार्यक्रम सञ्चालन भएकोमा ती सबै निकायहरूबाट सम्पादन भएका सबै कार्यहरूको क्षेत्रगत/विषयगत एकीकृत प्रगति तयार हुनु पर्ने,
- जिल्लावासीहरूलाई समय समयमा स्थानीय निकाय संबन्धि ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, नागरिक बडा पत्र लगायत जि.वि.स. बाट गरित नीति नियमको बारेमा जानकारी गराउने ।

विषय सूची

१. पृष्ठभूमि	१
२. उद्देश्य	१
३. सामाजिक परीक्षण अध्ययन विधि	१
३१ सन्दर्भ सामग्री समीक्षा र अध्ययन	१
३२ अन्तरवार्ता तथा छलफल	२
३३ प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयारी, प्रस्तुती तथा छलफल	२
३४ प्रतिवेदन तयारी	२
४. अध्ययनका सीमा	२
५. बृहत् छलफल (प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफल) कार्यक्रमको विवरण	२
५१ प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिको तयारी	२
५२ प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफल	३
कार्यक्रम संचालन विधि	३
६. स्थानीय निकाय र विषयगत कार्यालयरू/गैङ सरकारी संस्थाहरूको विवरण	४
७. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सबल पक्षहरू	४
८. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती वा कमी/कमजोरीहरू	५
९. सामाजिक जिम्मेवारी पूरागर्न आगामी दिनमा चाल्नुपर्ने कदम वा सुझावहरू	६
स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि - २०६७ को अनुसूची २ बमोजिमको प्रतिवेदन	७
१. कैलाली जिल्लाको परिचय	७
२. प्रार्थमिकता तथा लक्ष्यहरू	१०
३. यसवर्षको मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू	१५
४. सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा	१६
५. गतवर्ष भोगेका समस्याहरू	२२
६. सुधारको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझाव	२२
स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि - २०६७, अनुसूची ३ बमोजिम समावेश गरिएका विषयगत कार्यालय/गैङ सरकारी संस्थाहरूको विवरण	२४
क) जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, कैलाली	२४
ख) जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, कैलाली	२७
ग) महिला तथा बालबालिका कार्यालय, कैलाली	२९
घ) खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, कैलाली	३१
ड) जिल्ला शिक्षा कार्यालय, कैलाली	३३
च) जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, कैलाली	३५
अनुसूचीहरू	३७
अनुसूची १: प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रममा सहभागीहरूले व्यक्त गरेका विचारहरूको सारसंक्षेप	३७

अनुसुची २ : प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रममा उपस्थित हुन प्रकाशन गरिएको सार्वजनिक सूचना तथा कार्यक्रम सम्बन्धी समाचारहरू	३९
अनुसुची ३ : प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रमको उपस्थिति तथा माइन्युट	४१
अनुसुची ४ : प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रमका भलकहरू	४४

जिल्ला विकास समिति, कैलालीको आ.व. २०७१/०७२ को सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

१. पृष्ठभूमि

स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ को नियम २०१ ले गरेको व्यवस्था अनुसार वर्षमा एक पटक समाजिक परीक्षण गर्नु पर्ने प्रावधान भएकोले स्थानीय निकायहरू (जिल्ला विकास समिति, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गा.वि.स.हरू) ले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र सामाजिक परीक्षण गरी सक्नुपर्छ । यसका लागि स्थानीय निकायले सो निकायसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध नभएका विज्ञहरूलाई सामाजिक परीक्षकको रूपमा सेवा करारमा लिनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । सामाजिक परीक्षण कार्यको सहयोग तथा समन्वयका लागि स्थानीय निकायले एक समन्वय समिति गठन सक्नेछ । समन्वय समितिको गठन वाध्यात्मक भने छैन । जिल्ला विकास समिति कैलालीले सामाजिक परीक्षणका लागि एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि.सँग भएको सम्झौता अनुसार कार्य सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको हो ।

सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अध्ययन पश्चात् सम्पूर्ण सरोकारवाला सहितको समावेशी उपस्थितिमा प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको थियो । छलफलमा उठेका सवाल र जवाफलाई समेटी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको हो । यसलाई स्थानीय निकायको योजना तर्जुमाको विभिन्न चरणमा, सामाजिक तथा जनसंख्या समिति र परिषद्मा पेश गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ । यसरी स्थानीय निकायबाट भएका कामहरूले सामाजिक उपलब्धि कर्ति हासिल भए सोको विश्लेषणबाट प्रभावसम्मको अवस्थाको आंकलनका लागि सहयोग गर्न सामाजिक परीक्षण विधि निकै प्रभावकारी भएको देखिन्छ । स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७को अधिनमा रही जिल्ला विकास समिति, कैलालीको आ.व.०७१०७२ को सामाजिक परीक्षण गरिएको छ ।

२. उद्देश्य

स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ को नियम २०१ ले गरेको व्यवस्था अनुरूप जि.वि.स. को एक आर्थिक वर्ष २०७१०७२ मा भए गरेका उपलब्धिको लेखाजोखा गर्नु यस सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य हो ।

३. सामाजिक परीक्षण अध्ययन विधि

सामाजिक परीक्षणको कार्यलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अगाडि बढाउने क्रममा देहाय बमोजिमका विधिहरूको प्रयोग गरिएको थियो ।

३.१ सन्दर्भ सामग्री समीक्षा र अध्ययन

- स्थानीय निकाय सम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र निर्देशिकाहरू
- गत आर्थिक वर्षको सामाजिक परीक्षणको प्रतिवेदन
- स्थानीय निकायको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य
- आवधिक तथा वार्षिक योजना (विषयगत कार्यालयहरूको समेत)

- सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना
- नागरिक बडापत्र
- वार्षिक तथा चौमासिक प्रतिवेदनहरू
- विगतको न्यूसकासको नतिजा,
- जिविसका अन्य प्रकाशनहरू (जस्तै- ब्रोसर आदि)

३.२ अन्तरवार्ता तथा छलफल

जिविसका पदाधिकारीहरू, शाखा प्रमुख, विषयगत कार्यालय प्रमुख, संघ संस्थाका प्रतिनिधिसँग अर्धसंरचित अन्तरवार्ता गरिएको थियो । अन्तरवार्ताबाट समेटिन नसकेका विषयहरूका लागि सम्बन्धित कर्मचारीहरूको सानो समूह बनाई समूह छलफल गरिएको थियो । प्रमुख समस्या, चुनौती, तिनीहरूको सम्पादनको अवस्था र भावी कार्यदिशाका बारेमा गहन अध्ययन गरी बुँदागत रूपमा प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

३.३ प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयारी, प्रस्तुती तथा छलफल

कार्यविधिको अनुसूची २ र ३ मा उल्लिखित ढाँचामा तयार गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन स्थानीय भेला गराई छलफलको लागि प्रस्तुत गरिएको थियो ।

३.४ प्रतिवेदन तयारी

सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन सार्वजनिक बहस कार्यक्रममा प्रस्तुत पश्चात छलफलमा उठेका सुझाव तथा निर्णयहरू समावेश गरी कार्यविधिको अनुसूची ४ अनुसार अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको हो ।

४. अध्ययनका सीमा

जिविसको सामाजिक परीक्षण भएकाले जिल्लामा कृयाशील भई जिल्ला विकासमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा योगदान दिने विषयगत कार्यालय तथा केही गैहसरकारी संस्थाहरूबाट भएका प्रयास तथा उपलब्धिलाई समेत यस अध्ययनमा समावेश गर्ने प्रयास भएको छ । छोटो समयावधि र सीमित स्रोतको परिधिभित्र रहेर कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने भएकाले यस किसिमका सम्पूर्ण संस्थाहरूलाई समावेश गर्न सकिएको छैन । साथै, अधिकांश सूचनाहरू द्वितीय श्रोतबाट संकलन भएका र केही प्राथमिक श्रोतबाट प्राप्त सूचनाहरू सूचनादाताको मौलिक विचारबाट पनि प्रभावित भएका हुन सक्दछन् ।

५. बृहत् छलफल (प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफल) कार्यक्रमको विवरण

५.१ प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिको तयारी

सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुतिको कार्यक्रममा उपस्थित भई अन्तरक्रियामा सहभागी हुन जिल्लाका प्रमुख सरोकारवालाहरू तथा वास्तविक उपभोक्ताका प्रतिनिधिहरू (निवर्तमान पदाधिकारीहरू, नागरीक समाज, राजनैतिक दलहरू, प्रमुख करदाताहरू, पुर्व जनप्रतिनिधिहरू, पीछिडेका वर्ग, वालबावालिका, महिला प्रतिनिधि, स्थानीय गैसस, टोल विकास संस्था, वडा नागरीक मन्च तथा सामुदायिक संस्थाहरू, बुद्धिजीवीहरू आदि) लाई पत्राचार गरी आमन्त्रण गरिएको थियो । यसैगरी स्थानीय दैनिक पत्रिका ‘सेती समाचार’ मा मिति २०७२ साल कात्तिक २० गते र ‘पहुरा’ थारु राष्ट्रिय दैनिकमा मिति २०७२ साल कात्तिक २१ गते सार्वजनिक सूचना

प्रकाशन गरी तथा सरोकारवालाहरू लगायत सम्पुर्ण सर्वसाधारण नागरीकलाई समेत सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुतिको कार्यक्रममा उपस्थित हुन आमन्त्रण गरिएको थियो । साथै, स्थानीय रेडियो ‘सुदूरपश्चिम एफ. एम.’ बाट समेत यस किसिमको सूचना तीन दिनसम्म (कात्तिक २०, २१ र २२ गते) प्रसारण गरिएको थियो (अनुसूची २) ।

५.२ प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफल

- क) मिति : २०७२ कात्तिक २२ गते
- ख) स्थान : जिविस कैलालीको सभाहल
- ग) समय : ११:०० देखि २:०० बजेसम्म
- घ) उपस्थिति : ६४ जना

कार्यक्रम सञ्चालन विधि

सार्वजनिक बहस/भेला जिविस प्रमुख एवं स्थानीय विकास अधिकारी श्री केसव प्रसाद विमलीको अध्यक्षतामा भएको थियो भने बहस कार्यक्रमको सहजीकरण एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौका सामाजिक परीक्षकहरू श्री विष्णु हरि वाग्ले र उमेश अधिकारीले गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा जिविसका कर्मचारीहरू, जिल्ला स्तरीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू, विषयगत कार्यालयहरूका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिहरू, गाविस सचिवहरू संघ/संस्थाका प्रतिनिधिहरू, संचारकर्मीहरू, नागरिक समाज र सेवाग्राहीहरू समेत ६४ जनाको सहभागितामा सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको थियो ।

सन्दर्भ सामग्रीको अध्ययन, अन्तरवार्ता, छलफल बाट प्राप्त सूचना तथा नतिजाको आधारमा विषयविज्ञ सामाजिक परीक्षकद्वारा तयार गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको थियो । सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ ले निर्देशित गरेबमोजिमका विधिहरू अनुसरण गर्दै सो कार्यक्रममा तपसिल बमोजिका कृयाकलापहरू समाविष्ट गराइएका थिए ।

- सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यक्रममा सहभागीहरूको उपस्थिति पुस्तिका (सहभागीहरूको नाम, पद, ठेगाना तथा प्रतिनिधित्व गरेको संस्था समेत उल्लेख गरी) राखिएको थियो ।
- कार्यक्रमको प्रारम्भमा सहभागीहरूलाई कार्यक्रमको उद्देश्य, सञ्चालन विधि, समय र आचारसंहिताबारे जानकारी प्रदान गरिएको थियो
- सामाजिक परीक्षकबाट अनुसुची-२ र अनुसुची-३ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरिएको विवरण प्रस्तुत गरिएको थियो ।
- प्रतिवेदन कार्यक्रममा विवरण प्रस्तुत भएपछि सामाजिक परीक्षण समन्वय समितिको तर्फबाट कार्यक्रमका सहभागीहरू समक्ष निम्न प्रकारका प्रश्नहरू क्रमशः राखी खुला छलफलको माध्यमबाट सहभागीहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव आह्वान गरिएको थियो :-
 - स्थानीय निकायले गरेका नीतिगत निर्णय तथा प्रक्रियागत सुधारले पारेको प्रभाव (सुचकको आधारमा)
 - स्थानीय निकायले गरेका विकास योजनाहरूमा जनसहभागिताको स्थिति
 - स्थानीय निकायले समयमा सेवा सुविधा दिन नसकेको अवस्थामा जनताले भोग्नु परेका समस्याहरू
 - स्थानीय निकायको तर्फबाट पेश गरेको विवरण प्रतिको विश्वसनीयता

- बालबालिका, महिला, दलित, जनजाति, गरिब, जेष्ठ नागरीक, तथा पीछडिएका वर्गलाई मुलधारमा ल्याउन गरेका प्रयासहरूको प्रभावकारिता
- स्थानीय निकायले दिएको सेवाको गुणस्तर, दस्तुर, सेवा दिन लगाएको समय र कार्य सम्पादनको स्तर
- सामाजिक उत्तरदायित्व पुरा गर्न स्थानीय निकायको वर्तमान कार्य तथा कार्यशैलीमा सुधार ल्याउन प्राप्त सुझावहरू

सामाजिक परीक्षण कार्यक्रममा उठेका विषयवस्तुहरूको आधारमा सामाजिक परीक्षकले सारसंक्षेप तयार गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरिएकोछ ।

जिविस कैलालीको सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन माथिको छलफल कार्यक्रममा ९ जना आफ्नो प्रतिक्रिया एवं सुझाव राख्नु भएको थियो । सहभागीहरूले कार्यक्रममा राखेका विचार, सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरूलाई सामाजिक परीक्षकहरूबाट टिपोट भएको थियो भने आवश्यकता अनुसार जिविस, विषयगत कार्यालय, गैसस तथा सामाजिक परीक्षकबाट स्पष्ट पारिएको थियो । जिल्लावासीहरूबाट उठाइएका प्रतिक्रिया एवं सुझावहरूलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा जिविस प्रमुख एवं स्थानीय विकास अधिकारी, श्री केसव प्रसाद विमलीले प्राप्त प्रतिक्रिया एवं सुझावहरूलाई आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी सम्बन्धित सबैको सक्रिय सहभागितामा कार्यान्वयन गरिने बताउनु भयो । यसैगरी स्थानीय विकास अधिकारी श्री विमलीले सामाजिक परीक्षणले औल्याएका कमी कमजोरीहरूलाई भविष्यमा नदोहोरिने गरी सुधार गर्ने र यसबाट प्राप्त हुने सल्लाह सुझावलाई आगामी दिनमा पूर्ण रूपमा पालना गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दै कार्यक्रमको समापन गर्नुभएको थियो । सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन माथिको छलफल कार्यक्रममा सहभागीहरूको उपस्थिति, फोटोहरू, जिल्लावासीहरूबाट उठाइएका प्रतिक्रिया एवं सुझावहरू यस प्रतिवेदनको अनुसूची मा समावेश गरिएको छ ।

६. स्थानीय निकाय र विषयगत कार्यालयरू/ गैङ्ग सरकारी संस्थाहरूको विवरण

स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ को व्यवस्था अनुसार विषयगत कार्यालयहरू जिविस तथा विषयगत कार्यालयहरूको सामाजिक परीक्षणमा सामाजिक जिम्मेवारीको लेखाजोखा तथा कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गरिएको छ । कार्यविधिको अनुसूची २ र ३ बमोजिमको विवरणलाई यस प्रतिवेदनको अंगको रूपमा समावेश गरिएको छ ।

७. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सबल पक्षहरू

- महिला, बालबालिका, आदिबासी जनजाति, दलित पिछडिएका वर्ग, अपांग, लगायत लक्षित वर्गहरूका आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न अनुदानबाट निश्चित प्रतिशत तथा आन्तरिक स्रोतबाट समेत बजेट छुट्याईएको । विनियोजित बजेट लक्षित समूहको आय आर्जन र क्षमता विकासका कार्यक्रममा खर्च भएका छन् ।
- सँगठन संरचना र प्रत्येक शाखा र इकाईको कार्य विवरण सहितको कर्मचारी दरबन्दी स्वीकृत गरिएको
- आवश्यकतानुसार समय समयमा कर्मचारी बैठक वस्ते गरेको ८ बैठकका निर्णयहरू कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समेत हुने गरेको,

- सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना भई सूचना तथा अभिलेखहरू व्यवस्थित गरिएको
- E-bidding पद्धतिलाई अबलम्बन गरिएको
- व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा पञ्जीकरण सम्बन्धी इकाई स्थापना भई सेवा समय तोकी कार्य भइरहेको तथा नियमित रूपले निर्धारित ढाँचामा प्रतिवेदन भै रहेको,
- गुनासोको लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी गुनासाहरू समाधान गर्ने गरिएको
- सूचना अधिकारी तोकी सूचना प्रबाह गर्ने कार्य सम्पादन गर्ने गरेको,
- पारदर्शिताको लागि वार्षिक आय व्यय सार्वजनिक गर्ने गरेको, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षणलाई नियमित गरिएको ।
- गैससहरूको योजनालाई जिल्ला विकास वार्षिक योजनामा समावेश गर्ने गरिएको
- आवधिक जिल्ला विकास योजना, जिल्ला पार्श्वचित्र, क्षमता विकास योजना र जिल्ला यातायात गुरुयोजना तयार भएका
- संगठन संरचना तथा कार्यविवरण पुनरावलोकन गर्ने गरिएको
- राजश्वका क्षेत्र, दर र दायरामा बृद्धि तथा समयानुकूल परिमार्जन गर्न राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन तथा राजश्व सुधार कार्य योजना तयार भएको
- पेशकी फछ्यौट तर्फ कारबाही अगाडि बढाएको ।
- पुंजिगत कार्यक्रममा पेशकी शुन्य रहेको (उपभोक्ता समिति
- वेभसाइटको अध्यावधिक गरी प्रयोगमा ल्याइएको
- जिल्ला विकास समितिले ऊर्जा तथा वातावरण संरक्षण शाखाको स्थापना गरेको छ । जिल्ला विकासको यस कार्यक्रमले गर्दा जन समुदायबाट निवेदन आउन थालेको छ ।

८. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती वा कमी/कमजोरीहरू

- आ.व.०७०१०७१कोआन्तरिक आय रकम रु.६८९०८२४६८ भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७१०७२ मा रु.४९५८९२७०।४८ आन्तरिक आय भएकोले अधिल्लो आर्थिक वर्षमा भन्दा (१८.६ प्रतिशत) रु ११३०१५५।४६ आन्तरिक आम्दानी घटेको,
- गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी मौखिक गुनासाहरूलाई तत्काल समाधान गर्ने गरिएको भएपनि त्यसको अभिलेख राख्ने नगरिएको,
- गैससहरूको योजनालाई जिल्ला विकास वार्षिक योजनामा समावेश गरिएपनि समन्वय, अनुगमन तथा मूल्यांकन हुन नसकेको,
- जिल्ला स्थित सरोकारवाला निकायहरूले सामाजिक जवाफदेहिता सँग सम्बन्धित सूचकहरू अद्यावधिक गर्ने नगरिएको
- एउटै विषय क्षेत्रमा धेरै निकायहरूबाट कार्यक्रम सञ्चालन भएका देखिन्छन् । तर ती निकायहरूबाट सम्पादन भएका कार्यहरूको क्षेत्रगत/विषयगत एकीकृत प्रगति तयार हुने नगरेको

९. सामाजिक जिम्मेवारी पूरागर्न आगामी दिनमा चाल्नुपर्ने कदम वा सुभावहरू

- लक्षित मार्गदर्शन तथा बजेट सिलिड अखिलयारी समयमा नै उपलब्ध गराईनु पर्ने, साथै आर्थिक वर्षको अन्त्यमा आयोजना तोकेर सोही आ.व.मा खर्च गर्ने गरी आउने अखिलयारी पठाउन रोकिनुपर्ने ।
- दरबन्दी अनुरुप प्राविधिक जनशक्तिको अनिवार्य व्यवस्था हुनु पर्ने,
- कार्यविवरण तयार गरी सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने
- लक्षित वर्गकोलागि विनियोजित रकमको खर्च र सोको उपयोग प्रभावकारी बनाउन जोड दिनु पर्ने,
- आवधिक जिल्ला विकास योजनाको उद्देश्य र सूचकहरूको आधारमा वार्षिक योजना तयार गर्नु पर्ने
- विषयगत तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरू तयार गर्ने, तयार भइसकेका विषयगत तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरूको कार्यान्वयन तथा समय सापेक्ष अद्यावधिक गर्दै जानु पर्ने,
- सार्वजनिक सुनुवाइ र सामाजिक परीक्षणका निष्कर्षहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन तथा सार्वजनिक परीक्षणलाई सम्पूर्ण आयोजनासम्म लैजानु पर्ने,
- कार्यालयमा के कस्ता प्रकारका गुनासाहरू आए ? त्यसको सम्बोधन कसरी गरियो ? आएका र सम्बोधन गरिएका गुनासाहरू देखिने गरी गुनासो दर्ता तथा सो उपर भएको कार्यवाहीको अभिलेख राख्नु पर्ने,
- क्षतिपुर्ति सहितको नागरिक बडापत्रको तयारी, प्रकाशन तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- सामाजिक जवाफदेहिता सुनिश्चितताका लागि जिल्ला स्थित सरोकारवाला निकायहरू आफ्नो सामाजिक जिम्मेवारीका बारेमा सुस्पष्ट भै, सम्पादित क्रियाकलापहरूको सामाजिक उपलब्धि सूचक अनुसार देखिने गरी तयार गर्नु पर्ने,
- एउटै विषय क्षेत्रमा धेरै निकायहरूबाट कार्यक्रम सञ्चालन भएका देखिन्छन् । ती सबै निकायहरूबाट सम्पादन भएका कार्यहरूको क्षेत्रगत/विषयगत एकीकृत प्रगति तयार हुनु पर्ने ।
- जिल्लामा शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई तथा सार्वजनिक सेवामा पहुँच बढ़ि गर्न बाह्य श्रोत परिचालनका लागि विशेष पहल तथा सहकार्यका लागि थप प्रयास गर्ने,
- सामाजिक सुरक्षा (जेष्ठ नागरिक, एकलमहिला, अपाङ्ग, पीछडिएको क्षेत्र तथा लोपोन्मुख जाति) सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेहरूको नामावली Website मा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- सन् २०१६ सम्म खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने अभियानलाई सफल बनाउन निजी तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माणलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने
- जिल्लावासीहरूलाई समय समयमा स्थानीय निकाय संबन्धि ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, नागरिक बडा पत्र लगायत जि.वि.स. बाट गरित नीति नियमको बारेमा जानकारी गराउने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

नाम : विष्णु हरि वारले

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि - २०६७ को अनुसूची २

बमोजिमको प्रतिवेदन

१. कैलाली जिल्लाको परिचय

१.१ नामकरण

सुदूर पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत सेती अञ्चलमा रहेको कैलाली जिल्ला नेपालको तराई क्षेत्रको दक्षिण पश्चिम भागमा अवस्थित छ। कुल ३२३५ व.कि.मि. क्षेत्रफल रहेको यस जिल्लाको करिब ६० प्रतिशत भूमि तराई तथा होचोभूमि र करिब ४० प्रतिशत भूभाग चुरे पर्वत शृङ्खला अन्तर्गतको पहाडी भूभागमा पर्दछ। जिल्लाको नामकरणको सन्दर्भमा उहिले राणाहरूको पालामा विभिन्न वस्तुहरूको निकासी पैठारीवाट महसुल असूल गर्ने चारवटा नाका रहेको र ती नाकाहरूलाई वजार अड्डा भन्ने गरिन्थ्यो। ती चार वजार अड्डामा सती वजार अड्डा, भजनी वजार अड्डा, कैलाली वजार अड्डा र धनगढी वजार अड्डा थिए। अर्को एक स्थानीय भनाइयनुसार हाल बसौटी गाविसस्थित तत्कालीन समयको “कैलारी” गाउँको नाम पछि अपभ्रंस हुँदै “कैलाली” भएको र सोही कैलाली गाउँको नामबाट हालको कैलाली जिल्ला नामकरण भएको हो।

१.२ अवस्थिति

१.२.१ भौगोलिक अवस्थिति

अक्षांस : $२८^{\circ} २२'$ उत्तरी अक्षांसदेखि $२९^{\circ} ०५'$ उत्तर अक्षांस
देशान्तर : $८०^{\circ} ३०'$ पूर्वदेखि $८१^{\circ} १८'$ पूर्व देशान्तर

१.२.२ सापेक्षिक अवस्थिति

पूर्वमा : बर्दिया
पूर्वउत्तरमा : सुखेत
उत्तरमा : डोटी
उत्तरपश्चिममा : डडेलधुरा
पश्चिममा : कञ्चनपुर
दक्षिणमा : भारतको उत्तर
प्रदेश अन्तर्गतको लखिमपुर खिरी
जिल्ला

१.३ प्रशासनिक/राजनीतिक विभाजन

विकास क्षेत्र : सुदूरपश्चिमाञ्चल
अञ्चल : सेती
जिल्ला सदरमुकाम : धनगढी
निर्वाचन क्षेत्र संख्या : ६
इलाका संख्या : १३
गा.वि.स. संख्या : २९(पाहाडी गाविस ७)

उपमहानगरपालिका संख्या : १(धनगढी)

नगरपालिका संख्या : ५ (टीकापुर, अत्तरिया, लम्की-चुहा, भजनी-त्रिशक्ती, घोडाघोडी)

१.४ भौगोलिक अवस्था

कैलाली जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ३२३५ व.कि.मी. (३२३५०० हे.) रहेको छ। यहाँ समुद्र सतहबाट १०९ मिटरदेखि १९५० मिटरको उचाइसम्म विस्तारित भूभाग रहेको छन्। उत्तरतर्फ अवस्थित चुरे पर्वत शृङ्खला तथा अन्तर्गतको पहाडी भूभाग र भावर प्रदेश अत्यन्त कमजोर र सम्वेदनशील रहेको छ। दक्षिणी क्षेत्र करिब ४,८९३ किलोमिटर लामो जटिल नदी प्रवाह प्रणालीले जेलिएको छ, जसको ठूलो भाग मोहना र कर्णाली नदीको जलाधार क्षेत्रले सिंचित छ। मोहना नदी उत्तरबाट दक्षिणपूर्व हुँदै बगेको छ भने कर्णाली नदी उत्तरबाट कैलाली तथा बर्दियाको सिमानाहुँदै दक्षिणतिर बहेको छ। जिल्लामा यसबाहेक ५९६५ किलोमिटर लामो साना खोलाहरूको जटिल प्रवाह प्रणाली समेत रहेको छ। भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट विश्लेषण गरी हेर्दा जिल्लामा ११४ वटा वस्तीहरू ठूला नदी प्रणालीको करिब ५० मिटर टाढा मात्र अवस्थित छन्। यसबाट जिल्लाका १४००० भन्दा बढी घरधुरीहरू बाढीको समयमा संकटासन्न रहेको देखिन्छ। जिल्लाका अन्य प्रमुख नदीहरूमा खुटिया, पथरैया, रोरा, डोडा, शिवगांगा, गौरीशंकर, कन्द्रा, मनहरा, गोदावरी, लिक्मा, गुलरा रहेका छन्।

सिमसार क्षेत्र, तालतलैया तथा पोखरीहरूको दृष्टिकोणले कैलाली जिल्ला समृद्ध रहेको छ। केन्द्रीय तथ्यांक विभागले सन् २०११ मा प्रकाशन गरेको नेपालको वातावरणीय तथ्यांक अनुसार जिल्लामा ११४ वटा तालतलैयाहरू रहेका छन् भने जिल्ला कृषि विकास कार्यालय कैलालीको अभिलेखअनुसार यहाँ कुल ९०५.८४ क्षेत्रफलमा फैलिएका १९३ वटा तालहरू रहेका छन्। विश्व रामसार सूचीमा सूचीकृत घोडाघोडी ताल यही जिल्लामा रहेको छ। सुरुमा घोडीघोडा नाम रहेकोमा पछि अपभ्रंस हुँदै घोडाघोडी नामकरण भएको भनिने यो तालकै नामबाट घोडाघोडी नगरपालिकासमेत गठन भएको छ। कुल २५६३ हेक्टर क्षेत्रमा विस्तारित यो ताल समुद्र सतहबाट २०५ मिटर उचाइमा रहेको छ। यो ताल २०६० साउन २८ गते विश्व रामसार सूचीमा सूचीकृत भएको थियो। जिल्लाका अन्य तालहरूमा जोखर, टिल्को, बेहडाबाबा, कोइलही, लिकी, लौकाभौका प्रमुख छन्।

१.४.१ भूआकृति तथा माटोको बनोट

जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा चुरे पर्वत शृङ्खला र त्यसअन्तर्गतको भावर प्रदेश रहेको छ भने त्यसभन्दा दक्षिणी भागमा समथर तराई क्षेत्र रहेको छ। भूआकृतिमा भएको यस फरकअनुसार यस तीन क्षेत्रमा पाइने माटोको बनोटमा पनि फरक पाइन्छ, जुन देहायअनुसार रहेको छ:

- (क) उत्तरी चुरे क्षेत्र : भौगोलिक इतिहासको पछिल्लो चरणमा निर्मित भूभाग भएको हुँदा यो क्षेत्र कमजोर र भूस्खलनशील रहेको छ। यस क्षेत्रमा पाइने चट्टानहरूमा ढुङ्गा, बलौटे चट्टान, बालुवा, खस्रो बालुवा, सिल्ट र सेल लगायत Sand Stone र Conglomerates को बाहुल्यता रहेको छ।
- (ख) मध्य भावर क्षेत्र :- चुरे पर्वत शृङ्खलाको दक्षिणी फेदमा यो क्षेत्र रहेको छ। यस क्षेत्रमा ग्राभेल, बालुवा, फुस्रो, रातो हल्का दोमट तथा अलि चिम्टाइलो किसिमको माटो पाईन्छ। यस क्षेत्रको माटो बलौटे (Sandy Loam), तथा गेग्रान (Cobbles / Pebbles) को आधिक्यता रहेको छ।
- (ग) दक्षिणी तराई क्षेत्र :- जिल्लाको दक्षिणी भूभागमा अवस्थित यस क्षेत्रमा चिम्टाइलो, बलौटे र दोमट माटो पाईन्छ।

१.५ हावापानी

कैलाली जिल्लाको उत्तरमा चुरे पर्वत शृङ्खलमा अन्तर्गतको पहाडी भूभाग तथा दक्षिणी भेगमा समथर तराई फाँट रहेको हुँदा पहाडी र तराई क्षेत्रको उचाइगत भिन्नताका कारण यहाँ फरक फरक किसिमको हावापानी पाइन्छ। तराई क्षेत्रमा गर्मी महिनामा बढी गर्मी हुने र जाडो महिनामा बढी जाडो हुने उष्ण हावापानी रहेको छ भने पहाडी क्षेत्रमा समशीतोष्ण किसिमको हावापानी रहेको छ। तराई क्षेत्रमा अधिकतम तापकम ४६° सेल्सियस सम्म पुरदछ भने जाडो महिनामा न्यूनतम तापकम ५° सेल्सियस सम्म तल भर्दछ। हिउंदको समयमा राम्रोसंग घाम नलान्ने र हुस्सुको अत्यधिक प्रभावले शीतलहर चलि अति जाडो हुने गर्दछ। गर्मी याममा अत्यधिक गर्मी हुने र चैत्र वैशाख महिनामा लु समेत चल्ने गर्दछ।

१.५.१ वर्षा

मौसम विज्ञान विभागको धनगढी, कैलालीको सन् १९८४-२०१३ सम्मको ३० वर्षको अभिलेखअनुसार अध्ययन गर्दा यहाँ औसत वार्षिक वर्षा १८६०.४७ मि.मि. रहेको छ।

१.६ भू-उपयोग

जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ३२३५०० हे. जमिनमध्ये ६४.८ प्रतिशत बनजंगलले ढाकिएको छ भने २७.८ प्रतिशत कृषियोग्य जमिन रहेको छ। अन्य विवरण देहायअनुसार रहेको छ:

तालिका १: कैलाली जिल्लाको भूउपयोग

क्र.सं.	विवरण	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	कृषियोग्य जमिन	८९३५	२७.८
२	बनजंगल	२०९७२४	६४.८
३	चरन क्षेत्र	६२६८	१.९
४	नदीनाला, पर्ती, आवास क्षेत्र, अन्य	१७५७३	५.४
	जम्मा	३२३५००	१००.०

१.६.१ नदी तथा खोला

जिल्लाभरि नदी तथा खोलाको ठूलो सञ्जाल रहेको छ। नदी तथा खोलाले यस जिल्लालाई छिमेकी जिल्लाहरू तथा जिल्लाभित्रकै विभिन्न गाविसको सीमा रेखाका रूपमा पनि रहेका छन्। जिल्लाको सबैभन्दा ठूलो नदी कर्णाली हो। नेपालको सबैभन्दा लामो नदीका रूपमा रहेका यो नदी कैलाली जिल्लाको पूर्वमा बर्दिया जिल्लासँगको सिमानाको काम गरेको छ। पश्चिममा मोहना नदी र चाप खोलाले कन्चनपुर जिल्लासँग छुट्याउँदछ। त्यस्तै उत्तरमा ठूली गाड भन्ने खोलाले डोटी जिल्लाको सिमाना रहेको छ भने दक्षिणमा मोहना नदी भारतसँगको सिमाना रहेको छ। जिल्लाका प्रमुख प्रमुख नदी तथा खोलाहरूमा कर्णाली, मोहना, पथरिया, कान्द्रा, खुटिया र चौराही, कनरा, गौरी गंगा, चौमाला, शिवगंगा, गोदावरी, मनहरा, लिक्मा, रोडा, गुलरा र चुराहा रहेका छन्।

१.६.२ तालतलैया

तालतलैया एवम् पोखरीहरूको दृष्टिकोणले कैलाली जिल्ला धनी जिल्लाको रूपमा रहेको छ। जिल्लामा १९३ वटा तालतलैयाहरू रहेका छन्।

१.७ धार्मिक, पौराणिक, ऐतिहासिक महत्वका स्थलहरू

जिल्लामा उल्लेख्य संख्यामा धार्मिक, पर्यटकीय, पौराणिक महत्वका स्थलहरू रहेका छन्। जिल्लाको सुखड गा.वि.स.मा अवस्थित घोडाघोडी ताल विश्व रामसार सूचीमा सूचीकृत छ। ऐतिहासिक महत्व बोकेका विभिन्न स्थलहरूसमेत जिल्लामा रहेका छन्। खैराला गा.वि.स.स्थित महाभारत पर्वत श्रृङ्खलाको टापुस्थलमा राणाकालीन रमणीय गर्भादरबार, गोदावरी-९ स्थित तारागढी तथा धनगढी र भजनीमा राणाकालीन समयको गोश्वारा अड्डा रहेका भवनहरू रहेका छन् जसमध्ये धनगढी गोश्वारामा हाल जिल्ला प्रशासन कार्यालयको भवन रहेको छ भने भजनीस्थित गोश्वारा अड्डा उपयुक्त संरक्षणको अभावमा लुपत्रायः भइसकेको छ।

अत्तरियाबाट १३ किलोमिटर उत्तरमा ऐतिहासिक, पर्यटकीय तथा धार्मिक महत्व बोकेको रमणीय गोदावरी बजार रहेको छ। गोदावरीमै गौमुखा भरनासमेत रहेको छ। गोदावरी सहित शिवगंगा, त्रिवेणी धार्मिक दृष्टिले महत्वपूर्ण दोभानहरूसमेत हुन्। गर्भा-गोदावरी खण्डको बतासे डाँडा नेपालमा चुरे पर्वत श्रृङ्खलाको सबैभन्दा अग्लो भाग रहेको स्थानीय बुद्धिजीविहरूको भनाइ रहेको छ। यस खण्डबाट कैलाश पर्वतको दर्शन गर्न सकिने भएकाले यो क्षेत्र जिल्लामा पर्यटन विकासका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण देखिन्छ।

चिसापानी बजारको पश्चिम पट्टिको माथिको धुलिकोट डाँडामा रहेको जालपा देवीको मन्दिरमा वार्षिक रूपमा दशैंको कोजाग्रत पूर्णिमामा मेला लाग्ने गर्दछ। सो मेला भर्न सुर्खेत, बर्दियासम्मका श्रद्धालुहरू आउने गर्दछन्। त्यस मन्दिरमा राजा रजौटाहरूको ऐतिहासिक सांस्कृतिक महत्वका वस्तुहरू समेत भेटिएका छन्। ऊर्मा

गाविसस्थित बेहडाबाबा मन्दिरमा गंगादशहराका समयमा वार्षिक रूपमा लाग्ने मेलामा नेपालका विभिन्न जिल्लासहित भारतका विभिन्न स्थानबाट करिब २० हजार दर्शनार्थीहरूको भीड लाग्ने गरेको छ ।

अध्ययन अनुसन्धानको अभावमा जिल्लाका अन्य धेरै पर्यटकीय, धार्मिक, पौराणिक महत्वका स्थलहरू समेत अमूर्त रहेका छन् । यी सबैको बारेमा थप अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यमार्फत् जिल्लामा आन्तरिक र बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गरी आर्थिक वृद्धिमा टेवा पुऱ्याउन सकिने अवस्था रहेको छ ।

टीकापुर नगरपालिकास्थित टीकापुर पार्क नेपालकै रमणीय पार्कहरूमध्येमा एक रहेको छ । यस्तै, धनगढी नगरपालिकास्थित देवरिया वनस्पति उद्यान र सँगै रहेको जोखार ताल तथा गोदावरी गाविसस्थित गोदावरी वनस्पति उद्यान आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन अभिवृद्धिका लागि समेत महत्वपूर्ण रहेका छन् ।

नारायणपुर गाविस, ढुंगानाटोलस्थित काँढा, मोहना, पथरैया नदीको सङ्गम स्थलमा स्वच्छ पानीमा पाइने डल्फिन खासगरी असार/साउनदेखि भदौ/असोजसम्म देखिने गरेको छ ।

जिल्लामा विभिन्न किसिमका जातजातिको मिश्रित बसोबास रहेको हुँदा यहाँ विभिन्न किसिमका चाडपर्व मनाइन्छ तथा थुपै मदमन्दिरहरू रहेका छन्, उक्त मठमन्दिर र चाडपर्वहरू यहाँको सांस्कृतिक जीवनका अभिन्न अङ्गहरू भएका हुँदा यिनीको विस्तृत नामावली निम्नप्रकार प्रस्तुत गरिएको छः

१.७.१ प्रमुख चाडपर्व

जिल्लामा दुई दर्जनभन्दा बढी विभिन्न चाड पर्वहरू समेत रहेका छन्, जसमध्ये केही प्रमुख चाडपर्वमा दशै, तिहार, माघी, गौरा, होली, तीज, आइतबारी, श्रीपञ्चमी, श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, शिवरात्री, देवीजात, जेष्ठ पूर्णिमा (राजी जातिको), चराईहरू (राना थारु जातिको), धुरिया पूजा, भूतुवा पूजा, रनपुतला (ब्राह्मण, क्षेत्री), अनन्त्य, भुवा (रणकौशल प्रदर्शन गरिने खेल), पुसे १५, ओल्के, असारे १५, गंगा दशहरा, नागपञ्चमी, रक्षाबन्धन, विसु तिहार, चैते दशै, राम नवमी हुन् ।

१.७.२ जनसंख्या विवरण

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना दिन (जुन २२) को जिल्लाको कुल जनसंख्या ७,७५,७०९ रहेको छ । यो सोही समयको नेपालको कुल जनसंख्याको २.९३ प्रतिशत जनसंख्या हो । यसरी जिल्लामा नेपालको कुल जनसंख्याको करिब ३ प्रतिशत जनसंख्या बसोबास गर्ने गरेको देखिन्छ । अधिल्लो जनगणना २०५८ को तुलनामा यस अवधिमा २.२९ प्रतिशतका दरले जनसंख्या वृद्धि भई अधिल्लो जनगणनाका तुलनामा कुल १,५९,०९२ जनसंख्या वृद्धि भएको देखिन्छ । यस तथ्यांकका आधारमा जिल्लामा सरदर वार्षिक १५९०९ जना र दैनिक करिब ४४ जनाका दरले जनसंख्या वृद्धि भएको देखिन्छ । जिल्लामा वि.सं. २०६८ को जनसंख्यामा दलित जनसंख्याको हिस्सा करिब १४ प्रतिशत र जनजाति जनसंख्याको हिस्सा ४६ प्रतिशतभन्दा बढी रहेको छ ।

२. प्राथमिकता तथा लक्ष्यहरू

लक्ष्य : आर्थिक वृद्धि तथा सामाजिक विकासको माध्यमबाट विद्यमान सामाजिक, आर्थिक, लैडिगक तथा जातीय भेदभाव उन्मूलन तथा गरिबी न्यूनीकरण गरी जीवनस्तर उच्च गर्ने ।

उद्देश्य : कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटनको विकास तथा वनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी आर्थिक वृद्धि उच्च गर्ने तथा गरिबी न्यूनीकरण गर्ने ।

नीति तथा नीति कार्यान्वयनको अवस्था

नीति	कार्यान्वयनको अवस्था
क) संस्थागत विकास नीति	
यस जिल्लाको ५ वर्षे आवधिक जिल्ला विकास योजना तर्जुमा गर्न प्रारम्भिक तयारी गरिने छ ।	कार्यान्वयन भएको

<p>स्थानीय निकाय अर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ को नियम ५४ बमोजिम जि.वि.स.ले विभिन्न विशेष कोषहरू सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न एउटा विनियमावली र ७ वटा निर्देशिकाहरू तर्जुमा गरि लागू गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था भएकोले त्यसको लागी सो विनियमावली र निर्देशिकाहरू स्वीकृत गरि आगामी आ.व. ०७१/७२ देखि लागू गर्ने ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>सुशासन, जनताको नजीकमा सेवा सुविधा, दिगो, गुणस्तरीय र वातावरणमैत्री स्थानीय पूर्वाधारको विकास, अर्थिक अवसरमा बृद्धि र त्यसमा जनताको सहज पहुंच, लैरिक उत्तरदायी बजेट र बालमैत्री स्थानीय शासन कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । साथै सहस्राब्दी विकास लक्ष्यहरू हासिल गर्नका लागि राष्ट्रिय दायित्व पूरा गर्न सक्दो प्रयास गरिने छ ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>जि.वि.स.को कार्यालय यस अन्तर्गतका निकायहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिम र अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>जिल्लामा संचालित जि.वि.स.का योजना सम्बन्धी गतिविधिहरू विभिन्न एफ.एम. रेडियो लगायतका पत्रपत्रिकाहरूका माध्यमबाट नियमित रूपले प्रशारण र प्रकाशन गरी जिल्लावासीको सूचित हुने अधिकारलाई सम्मान गरिने छ ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>(ख) पूर्वाधार विकास नीति :-</p>	
<p>यस जिल्लामा बाढी, पहिरो, वस्ती डुवान र नदी कटान नियन्त्रण गर्न आवश्यक तटबन्ध निर्माण गर्न प्राथमिकता दिनेछ ।</p>	<p>आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको</p>
<p>चुरे क्षेत्रमा बढ्दो भू-क्षय नियन्त्रणका लागी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जोड दिने ।</p>	<p>आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको</p>
<p>स्थानीय पूर्वाधार विकास निर्माण जस्तै :-सडक, पूल, कर्ल्भट, तटबन्ध निर्माण र खानेपानी जस्ता योजनाहरू प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गर्ने ।</p>	<p>आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको</p>
<p>सु.प. क्षेत्रको विकासमा निकै महत्व राख्ने पश्चिम सेती जल विद्युत आयोजनाको निर्माण कार्य यथाशीघ्र अघि बढाउन सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्ने ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>जिल्लाका सबै गा.वि.स.हरूमा विद्युतीकरण गर्न यस जिल्लाका पहाडी गा.वि.स.हरूको विद्यमान जलश्रोत सम्भावनालाई उपयोग गर्ने गरी लघु जलविद्युत निर्माण तथा सञ्चालन गर्न जोड दिने ।</p>	<p>आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको</p>
<p>जिल्लाभरी निर्माण गरिने विभिन्न सडक योजनाहरूलाई जिल्ला सडक गुरु योजना (DTMP) ले निर्देशित गरेका सडकहरू निर्माण गर्न जोड दिने ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>धनगढी बजारमा रहेको बसपार्क सानो र साधुरो भएकोले बढ्दो सवारी साधनको चाप र यात्रुको सुविधालाई ध्यानमा राखी बेहडी वा बेली मध्ये एउटा उपयुक्त क्षेत्रमा नयाँ बसपार्क निर्माण गर्न सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्ने ।</p>	<p>कार्यान्वयन नभएको</p>
<p>जिल्लामा भवन लगायत भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अपाङ्ग मैत्री र भू-कम्प प्रतिरोधक तरिकाले निर्माण गर्न जोड दिने ।</p>	<p>कार्यान्वयन भएको</p>
<p>घोडाघोडी, बेहडाबाबा र बर्द गोरिया लगायतका क्षेत्रको विकासका लागी विभिन्न पूर्वाधार विकास गर्ने ।</p>	<p>आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको</p>
<p>यस जिल्लाका गा.वि.स. र न.पा. क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरी सञ्चालन गर्न जोड दिइने छ ।</p>	<p>कार्यान्वयन नभएको</p>

यस जिल्लाको विभिन्न २७ वटा गा.वि.स.को कार्यालय भवनहरू द्वन्द्वको अवधीमा ध्वस्त र क्षती भएकोले ती गा.वि.स.का भवनहरू आगामी आर्थिक वर्ष भित्रमा पुनर्निर्माण गर्न शान्ती तथा पुनर्निर्माण मन्त्रालयले आवश्यक रकम निकासा हुने गरि पुनर्निर्माण आयोजनाहरू स्वीकृत गरिदिन हुन अनुरोध गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
(ग)वन तथा वातावरण संरक्षण नीति :	
जिल्लामा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापनका लागी जिल्ला विपद व्यवस्थापन योजना (DDMP) स्वीकृती गरि क्रमशः कार्यान्वयन गर्न प्राथमिकता दिने	कार्यान्वयन भएको
जिल्लाका प्राकृतिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय सम्पदाहरूको उचित संरक्षण सम्बर्धन र सदुपयोग गरी पर्यटन प्रवर्धनमा जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
पर्यटन पूर्वाधारको विकास गर्न निजीक्षेत्रसँग सावर्जनिक निजी-साझेदारी नीति तथा नियम अनुरूप कार्य गर्न प्राथमिकता दिने ।	कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको वन, वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण र विकास गर्न जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको ऐलानी, पर्ती र सरकारी जग्गाहरूको अभिलेख अद्यावधिक गरी त्यसको उचित संरक्षण र सदुपयोग गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने ।	कार्यान्वयन नभएको
जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण र अनुकूलन गर्न सम्बद्ध पक्षहरूसँग समन्वय गरि जिल्लाको सबै गा.वि.स. र न.पा.क्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
सामुदायिक वनको कार्यक्रमलाई जिल्ला परिषदबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गराउने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
चुरे क्षेत्रमा बढ्दो भू-क्षय र पहिरो नियन्त्रण गर्न राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक सहयोग गरिने छ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको तालहरूको उचित संरक्षण र उपयोग गर्न जोड दिने । साथै त्यस्ता तालहरूमा ठेका लगाउन्दा प्राप्त आम्दानी रकमको कम्तिमा ४० प्रतिशत रकम सम्बन्धित गा.वि.सको विकास योजनामा लगानी गरिने छ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
वैकल्पिक उर्जा क्षेत्रमा नेपाल सरकारको नीति अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न जि.वि.स.बाट विशेष प्राथमिकता दिइने छ । साथै यस जिल्लाका गा.वि.स.हरूमा धूँवारहित चुलोको उपयोग गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।	कार्यान्वयन भएको
जिल्लामा विकास कार्यक्रम र वातावरण संरक्षण क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू बीच समन्वय गरी सकेसम्म एकद्वार प्रणलीबाट विपद व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जोड दिइने छ ।	कार्यान्वयन भएको
राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति, २०६९ लाई यस जिल्लामा कार्यान्वयन गर्न आवश्यक सचेतना बढाई तयारी गरिने छ ।	कार्यान्वयन नभएको
यस जिल्लाको जिल्ला सरसफाई रणनीतिक योजना स्वीकृत गरी लागू गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
जिल्ला यातायात गुरु योजना स्वीकृत गरी लागू गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
गा.वि.स. स्तरीय जल उपयोग गुरु योजना (WUMP) जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (LAPA) र स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन (LDRMP) अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।	कार्यान्वयन भएको
घोडाघोडी र जोखरताल क्षेत्रको उचित संरक्षण गर्दै आकर्षक पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै जाने ।	कार्यान्वयन भएको

(घ) सामाजिक विकास नीति :-	
यस जिल्लाको धनगढी र नगर उन्मुख गा.वि.स.हरूमा अव्यवस्थित बसोवास व्यवस्थित गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।	कार्यान्वयन भएको
विद्यायका भवन निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री र भूकम्प प्रतिरोधक तरीकाले निर्माण गर्ने	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लामा खेलकुद विकासका लागी जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
विद्यालयहरूलाई शान्तिक्षेत्र घोषणा गर्नका लागि कुनै पनि बन्द, हडताल र गैर शैक्षिक गतिविधि हुन नदिइ तोकिएको शैक्षिक क्यालेण्डर अनुसार पठन पाठन गर्न गराउन जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, असहाय, उत्पीडित र सीमान्तकृत समुदायको उत्थान र हितको सम्मान गर्दै उनीहरूको उचित संरक्षण गर्न विशेष जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
मुक्त कमैया, सुकुम्वासी र सिमान्तकृत समुदायको पुनर्स्थापना गर्न प्राथमिकता दिइने छ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, आदीवासी/जनजाती, गरिव, किसान र मजदुरहरूको हक हित संरक्षण र उत्थान गर्न विशेष जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको विस्तारित प्राथमिक स्वास्थ्य सेवालाई भरपर्दो र गुणस्तरीय बनाउने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लामा ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई योजनाहरू सञ्चालन गरी स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने ।	कार्यान्वयन भएको
सन् २०१६ सम्म कैलाली जिल्लालाई खुल्ला दिशामुक्त घोषणा गर्ने नीति अनुसार जिल्लाका विभिन्न ४२ वटा गा.वि.सहरू र धनगढी र टीकापुर न.पा.को प्रत्येक घरपरिवारले पक्की शौचालय निर्माण तथा सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको संस्कृति, कला, साहित्य र संगीत क्षेत्रको विकास गर्न जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
महिला हिंसा न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जोड दिने साथै महिलाको सशक्तिकरण र रोजगारमुलक हुने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नमा जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
अनाथ, असहाय, सडक-बालबालिका, बालमजदुर आदीको तथ्याङ्ग संकलन गरी उनीहरूको हकहित संरक्षणका पुनरस्थापना हुने खालका कार्यक्रम सञ्चालनमा विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाका चुरे पहाडी क्षेत्रका गा.वि.स.हरूमा संभावना हेरी फलफूल र अदुवा खेतीलाई प्रोत्साहन दिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।	कार्यान्वयन भएको
यस जिल्लामा कार्यरत रहेका विभिन्न यूवा क्लब र संघ संस्थाहरूलाई सामाजिक विकास र जनजागरण अभिवृद्धि गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
HIV/AIDS संक्रमित जिल्लावासीलाई समाजमा आत्मसम्मानका साथ बांच्न सक्ने गरी उनीहरूको सेवा र हित प्रवर्द्धनका साथै यो रोग नियन्त्रणका लागी विशेष पहल गरिने छ ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
यस जिल्लाको सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न प्राथमिकताका साथ विभिन्न प्रयास गर्ने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएका

सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थी र शिक्षक अनुपात मिले गरि अपुग शिक्षक दरवन्दी थप गर्न शिक्षा मन्त्रालय र विभागमा अनुरोध गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन अभ पारदर्शी रूपले गर्न जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
विद्यालयहरूमा हुने शिक्षण गतिविधिको अनुगमन, निरीक्षण र मूल्याङ्कन नियमित र प्रभावकारी तवरले गर्न जोड दिने । साथै विद्यालयहरूको कार्य सम्पादनको आधारमा मूल्याङ्कन गरी पुरस्कृत गर्ने नीति कार्यान्वयन गर्ने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
वालवालिका विकास नीति, २०८९ लाई प्रभावकारी रूपले कार्यान्वयन गर्न विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षकको दरवन्दी मिलान गर्न जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट ट्रस वितरण गर्ने कार्यलाई अभ व्यवस्थित, स्पष्ट र पारदर्शी बनाउने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
निजी विद्यालयहरूको अनुगमन कार्यलाई नियमित गरी पारदर्शी बनाउने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
यस जिल्लाका अति गरीब परिवारहरूलाई स्वास्थ्य सेवा बीमा (Health Insurance) गर्ने नीति लागू गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
मानसिक सन्तुलन ठीक नभएका व्यक्तिहरूलाई अति अशक्त अपाङ्गता भएको व्यक्ति सरह रातो कार्डको परिचय पत्र उपलब्ध गराई मासिक रु.१,०००/- सामाजिक सुरक्षा भत्ता दिने नीति लागू गर्न महिला तथा वालवालिका मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने ।	कार्यान्वयन नभएको
अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सार्वजनिक यातायातको साधनहरू वस तथा माइक्रोवसहरूमा पूर्ण रूपमा भाडा छुट दिन सम्बन्धित निकायहरूमा अनुरोध गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
जिल्लामा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरि रहेका हालसम्म जि.वि.स.सँग आवद्ध नभएका विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरूलाई जि.वि.स.को आर्थिक योजना प्रणाली भित्र समटदै त्यस्ता गै.स.स.हरूको कार्यक्रम र बजेटको पारदर्शिता गर्न जोड दिइने छ ।	कार्यान्वयन भएको
यस जिल्लाका कुनै पनि गा.वि.स.ले जातीय छुवाछुत क्षेत्र घोषणा गरेमा जि.वि.स.बाट उचित पुरस्कार दिने नीति लागू गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको
(ङ) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति:-	
जिल्लामा कृषि विकास सम्बन्धी योजना र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न विशेष गरी खाद्यान्न र तरकारी उत्पादनको वृद्धि गरी प्राथमिकता दिई कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लामा रहेका प्राकृतिक तालहरूको उचित संरक्षण गरी ती तालहरूमा माछा उत्पादन गर्न प्राथमिकता दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
माछा उत्पादन वृद्धि गर्न जिल्लाका सम्भाव्य स्थानहरूमा ह्याचरीको वृद्धि गरी किसानहरूको मांग अनुसार भूरा उपलब्ध गराउने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लामा उखू उत्पादनमा जोड दिने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जिल्लाको पूर्वी क्षेत्रमा केरा खेतीको विकास गर्न किसानहरूलाई विशेष प्रोत्साहन दिन प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	आंशिक रूपमा कार्यान्वयन भएको
जैविक (Organic) खेती प्रणालीलाई आवश्यक प्रोत्साहन दिने ।	आंशिक रूपमा

३. यसवर्षको मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

तालिका १: भौतिक पूर्वाधार कार्यक्रम

	इकाइ	गत आ.व.(०७०।७१) सम्म	यस आ.व.(०७१।७२) मा थप	जम्मा
सडक				
माटे सडक	किमि	१५६०	१५.१०४	१५७५.१०४
ग्रामेल	किमि	६२२	९०.४९५	७१२.१४५
कालो पत्रे	किमि	२०५	०.७५२	२०५.७५२
सिंचाई	(हेक्टरमा)	५६.५		५६.५
ODF घोषणा भएका गाविस	संख्या	११	५	१६
खानेपानी धारा,ट्याङ्ककी निर्माण	वटा	७१	३	७४
झोलुङ्गे पुल निर्माण	वटा	३०	१	३१
विद्यालय, सामुदायिक भवन निर्माण तथा मर्मत सख्ता	वटा	१०४		१०४
ग्रामिण विद्युतिकरण				२७.४८२ कि मि (५ वाट)

तालिका २: लक्षित तथा सामाजिक समावेशी कार्यक्रम

लक्षित वर्ग	सञ्चालित कार्यक्रम संख्या	विनियोजित रकम (रु. हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)	लाभान्वित संख्या
महिला	१७	३०५४४७९	२९०६७६१	१५९८६
बालबालिका	१८	२९५४४७९	२७१२७७८	९४६५
दलित	१४	२९०२९२७	२८२८८९६	१०१५९
आदिवासी जनजाति	१३	२३८२९२७	२२९८८९६	२०३३२
भिन्न क्षमता भएका	९	१०८८६१८	१०३९२६४	६७१९
जेष्ठनागरिक	९	१०८८२२९	१०३५२७२	६८०३
पिछिडिएको वर्ग	९	१३८८६१८	१३३९२६४	६७७९
जम्मा	८९	१४८६०२७७	१४९६९९३१	७६२४३

तालिका ३: सामाजिक परिचालन कार्यक्रम

सामाजिक परिचालन लागू भएका गा.वि.स. संख्या	३१
गठन भएका वडा नागरिक मञ्च संख्या	२७९
वडा नागरिक मञ्चमा सहभागी संख्या	६६८८
नागरीक सचेतना केन्द्र संख्या	३१
नागरीक सचेतना केन्द्रमा सहभगी संख्या	७७०
जीविकोपार्जन कार्यक्रम लागू भएको गाविस संख्या	३१
सामाजिक परिचालकको संख्या	३० (रिक्त १)

तालिका ४ : व्यक्तिगत घटना दर्ता विवरण

	महिला	पुरुष	जम्मा
जन्म दर्ता	१६५३३	१९०९५	३५६२८
मृत्यु दर्ता	१२००	२४२८	३६२८
विवाह दर्ता			९६४१
सम्बन्ध विच्छेद			१५
बसाई सराई			१२१४४

४. सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
स्वास्थ्य			
स्वास्थ्य चौकी एक घण्टा भित्र पैदल वा यातायतको सुविधा भएको घरधुरी		यातायातको सेवा तथा सुविधामा विस्तार गरिएको	स्वास्थ्य सेवा लिन स्थानीय वासीहरूलाई सहज भएका
५ वर्ष मुनीका बालबालिकाको प्रतिशत	६.१ प्रतिशत (४९७०६ जना)		१०.२ प्रतिशत (८५३९९ जना)
खोपमा पहुच भएको जनसंख्या (एक वर्ष मुनीका बालबालिकाको आधारमा)	७६ प्रतिशत	प्रचार प्रसारात्मक कार्यक्रम तथा खोप क्लिनिक सञ्चालन	लक्ष्यको ८३.९१ प्रतिशतलाई खोप लगाइएको ।
४ पटक गर्भवती जाँच गरिएको महिलाको संख्या (प्रतिशतमा)	लक्ष्यको ४५ प्रतिशत गर्भवती महिलाहरूले गर्भ जाँच गराएका थिए भने अन्य केहि गर्भवति महिलाहरूले निजी स्वास्थ्य संस्थामा गर्भजाँच गराउने गरेको	<ul style="list-style-type: none"> ● जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन, ● Birthing Centre स्थापना ● दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था 	लक्ष्यको ५२ प्रतिशत (जना) गर्भवती महिलाहरूले गर्भ जाँच गराएको तथ्यांक देखिन्छ । यसका अतिरिक्त क्षिप्रतय गर्भवति महिलाहरूले निजी स्वास्थ्य संस्थामा समेत गर्भजाँच गराउने गरेको पाइन्छ ।
दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट प्रसुती गरिएका महिला संख्या	५२ प्रतिशत	<ul style="list-style-type: none"> ● जनचेतना कार्यक्रम, Birthing Centre स्थापना ● दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था 	६५.८७ प्रतिशत महिलाहरूले दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट प्रसुती गरिएकोले आमा र शिशुको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार
भाडा पखालाबाट	नरहेको	<ul style="list-style-type: none"> ● जनचेतना कार्यक्रम 	स्वास्थ्य संवर्धनीय जनचेतना

मृत्यु हुने बालबालिका संख्या		<ul style="list-style-type: none"> ● खुला दिशामुक्त क्षेत्र अभियान ● स्वच्छ खानेपानीको विस्तार 	राम्रो भएकोले भाडा पखालाबाट मृत्यु हुने बालबालिकाहरूको संख्या नरहेको ।
पूर्ण खोप गाविस	४ वटा गाविस	पूर्ण खोप गाविस अभियान	५ वटा गाविस
शिक्षा			
आधा घण्टा भित्र विद्यालय नपुग्ने बालबालिकाको संख्या		६ वटा विद्यालय थप ।	शिक्षाको पहुँच विस्तार ।
पूर्व प्राथमिक शिक्षामा खूद भर्नादर	९० प्रतिशत ।	सर्भसुलभ शिक्षाका लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन भर्ना अभियान ।	बढेको (९४.९१ प्रतिशत) ।
प्राथमिक विद्यालयमा पहुँच नभएका सो उमेर समूहका बालबालिका संख्या		Flexible Schooling Program (FSP) कक्षा सञ्चालन ।	<ul style="list-style-type: none"> ● ६५५३ जना (प्रक्षेपित) ● FSP कक्षामा १४० जना सहभागी
कक्षा १ मा खुद भर्नादर छात्र / छात्रा	९४ प्रतिशत		घटेको (९२.७ प्रतिशत) ।
प्राथमिक तहमा कक्षा छोड्ने कक्षा दोहोच्याउने र उत्तिर्ण हुनेदर		दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक वितरण तथा विद्यार्थी स्वागत कार्यक्रम	छोड्ने ५ %, दोहोच्याउने ३.८ %, उत्तीर्ण दर ६१.२ % ।
प्राथमिक तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या	९६ प्रतिशत	Teachers Professional Development (TPD) तालिम प्रदान ।	वृद्धि भएको (१०० %) ।
दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच		दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक वितरण तथा विद्यार्थी स्वागत कार्यक्रम	कुल विद्यार्थी संख्याको २२.९६ % ।
उत्तीर्ण प्रतिशत (कक्षा ८)	७४.६९ %	बालमैत्री शिक्षण	वृद्धि भएको (९५.०५ %)
उत्तीर्ण प्रतिशत (एस. एल. सी.)	२८.८४ %	अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन	वृद्धि भएको (३४.७२ %)
सिकाइ उपलब्धि प्राथमिक तह	४५.४ %	बालमैत्री शिक्षण	सामान्य वृद्धि भएको (४५.९ %)
सिकाइ उपलब्धि निम्न माध्यामिक तह	३९.९ %	बालमैत्री शिक्षण	यथावत (३९.९ %)

सिकाइ उपलब्धि माध्यामिक तह	३९.२ %	अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन	वृद्धि भएको (४०.४ %)
जिल्लाको सिकाइ उपलब्धि	४२.८ %	शिक्षक तालिम, निजीस्रतमा शिक्षक व्यवस्थापन आदि ।	सामान्य वृद्धि (४३.३ %)
खानेपानी तथा सरसफाई			
स्वच्छ खानेपानी पुगेको परिवार संख्या वा प्रतिशत	७,६२,५१३ जना	नारायणपुर खानेपानी आयोजनाहरू लगाएत अन्य आयोजना सम्पन्न गरिएको	७,९४,७७४ जना
सौचालय भएको संख्या वा प्रतिशत	६८.९२ %	खुला दिशामुक्त जिल्ला घोषणा अभियान	वृद्धि भएको (८२.१३ % , १,९९,६९६ घरपरिवार)
खानेपानी सुविधा भएको प्राथमिक विद्यालय	सबै विद्यालयहरूमा	नियमित मर्मत सम्भार तथा स्तरउन्नतीका कार्यक्रम	१००% वा सबै विद्यालयहरूमा खानेपानी सुविधा भएको
बालबालिका, महिला तथा समावेशी क्षेत्र			
बाल विवाहको संख्या			बाल विवाह गैर कानुनी भएकोले यस संबन्धि तथ्यांक प्रप्त हुन नसकेको ।
सामाजिक विकृति, विसंगति	लैङ्गिक हिंसा प्रभावित २५ जना	<ul style="list-style-type: none"> ● सामाजिक परिचालन कार्यक्रम मार्फत् सामाजिक विकृति, विसंगति सम्बन्धी विभिन्न चेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन ● मेलमिलाप केन्द्र मार्फत् सहजिकरण र परामर्श ● कानुनी सहायता समिति, जिल्ला प्रहरी, जिल्ला प्रशासन, ओरेक लगाएत अन्य निकायमा सीफारीस गरेको, लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष बाट आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● सामाजिक विकृति, विसंगति गतिविधिहरू घर भित्र मात्र नराहि वाहिर आउन थालेको । ● मेलमिलाप केन्द्रबाट स्थानीय विवादहरू समाधान हुने गरेको ● मेलमिलाप भएको, न्याय पाएको, पिडकले सजाँय पाएको ।

सामाजिक सुरक्षा (जेष्ठ नागरिक, एकलमहिला, अपाङ्ग, पीछिडिएको क्षेत्र तथा लोपोन्मुख जाति)	अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण क वर्ग ४०१ ख वर्ग १५७८ ग वर्ग १७३७ घ वर्ग १७०६ जम्मा ५४२२	गा.वि.स. स्तरमा अपाङ्गता परिचय पत्र वितरणका लागी घुम्ति शिविरको व्यवस्था गरिएको ।	१६०४० नागरिक (वृद्ध), जनालाई अपाङ्ग, जनालाई एकल विधवा, लोपोन्मुख जनालाई अनुदान र ७० वर्ष नाघेकालाई उपचार खर्च प्रदान गरी उनीहरूको जीवनयापनमा सहजता ।	जनालाई जेष्ठ (१९३८), १३६०४ एकल महिला, २२५ जनालाई भत्ता तथा ९५२१ बाल संरक्षण अनुदान र १५६४५ जना ७० वर्ष नाघेकालाई उपचार खर्च प्रदान गरी उनीहरूको जीवनयापनमा सहजता ।
--	--	---	--	--

जनचेतना तथा गरिवी निवारण

बाल श्रमको अवस्था	२५२ जना (ध.न.पा.)	विभिन्न संघ संस्थाको सहकार्यमा बाल अधिकार र बाल संरक्षणको क्षेत्रमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको र तथ्यांक संकलन गरिएको ।	बालश्रमिकहरूको पहिचान भएको ।
बाल क्लवहरूको अवस्था	३०९ वटा बाल क्लवहरू, १ पटक बाल भेला र १ पटक अनुगमन	<ul style="list-style-type: none"> ● कैलाली जिल्ला स्तरिय बाल क्लब संजाल, र ध.उ.म.न.पा. नगरस्तरिय बाल क्लब संजाल, केही गा.वि.स. हरूमा गा.वि.स. स्तरिय बाल क्लब संजाल गठन भई कार्य गदै आएको । ● विभिन्न संघ संस्थाको सहकार्यमा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन ● जिल्ला बाल कल्याण समितिबाट बाल क्लबको अनुगमन भइरहेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● ३०९ वटा बाल क्लवहरू बालबालिकाहरू लाभान्वित भएका जसले गर्दा बालबालिका विरुद्ध हुने विभिन्न अमानवीय व्यवाहरहरूमा चेतनाको विकास भएको । ● बालबालिकाको सहभागिताको अधिकार सुनिश्चित भएको ।

महिला हिंशा	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न तालिम (जस्तै समुदायमा आधारीत संरक्षण प्रणाली, महिला पुरुष सम विकास) सञ्चालन लैङ्गिक हिंशा र सामाजिक कुरीती विरुद्ध समुदाय स्तरिय अभियान 	<ul style="list-style-type: none"> महिला हिंशा विरुद्ध सचेतनामूलक व्याली, तालिम सञ्चालन साथै होडिङ्गोर्ड राखिएको संस्था गठन (वार्ड स्तर, गाविस, जिविस) क्षमता विकास, लैङ्गिक हिंशा निगरानी समूह निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> महिलाको क्षमता विकास, सशक्तिकरण तथा हिंशा विरुद्ध सचेतना बढ़ा भएकाले स्थानीय स्तरका हिंसाका मुद्दाहरूलाई अगाडि ल्याउने र समाधान गर्ने काम भएको छ ।
स्वरोजगारका प्रयासहरू	स्वरोजगार तथा सीपमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन	स्वरोजगारका सीपमूलक कार्यक्रमहरू (सिलाइ कटाइ, इम्ब्रोडरी, तरकारी खेती आदि) सञ्चालन तथा सामग्री सहयोग	व्यवसाय सञ्चालन गरी आत्मनिर्भर उन्मुख
गरिबी निवारणका प्रयासहरू	विपन्न लक्षित विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन	लक्षित समूहका लागि आयआर्जनका लागि सीप तथा क्षमता विकास सम्बन्धी विविध कार्यक्रम जस्तै वंगुरपालन, कुखुरापालन, तरकारी खेती तालिम आदि सञ्चालन ।	विपन्न लक्षित कार्यक्रमबाट गरिबी निवारणमा टेवा पुगेको
जनचेतना र सामाजिक परिचालन	गठन भएका सामाजिक परिचालन समिति, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्रले प्रभावकारी रूपमा कार्य गर्न थालेका	<ul style="list-style-type: none"> सबै ३१ वटै गा.वि.स.का सम्पूर्ण वडाहरूमा वडास्तरीय भेला जीविकोपार्जन कार्यक्रम, सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्र स्थापना, मेलमिलापकर्तालाई पुनर्ताजगी तालिम, नासके को परिपक्कता मापन, बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अभिमुखिकरण 	<ul style="list-style-type: none"> योजना तर्जुमा प्रकृयामा विपन्न, महिला, दलित, जनजाती आदिको सहभागिता बढेको, स्थानीय विवादहरू मेलमिलाप केन्द्रहरूबाट समाधान हुन थालेको (९८७ वटा)
वातावरण सुधारका प्रयासहरू		<ul style="list-style-type: none"> ध्रुवांमुक्त चुल्हो, बायोग्रास, सौर्य उर्जा प्रवर्द्धन सजीवन खेती जलवायु परिवर्तन अभिमुखिकरण लघुजलविद्युत सहयोग 	<ul style="list-style-type: none"> ध्रुवांरहित चुल्हो भएका घरधुरी संख्यामा बढ़ि । वातावरण संरक्षण तथा सरसफाईप्रतिको सचेतनामा बढ़ि, शौचालय भएको घर संख्यामा बढ़ि ।

एच.आई.भि र एड्स	१३६ जना पिडितको पहिचान	<ul style="list-style-type: none"> एच.आई.भि र एड्स सम्बन्धि Counseling Center को वृद्धि गरिएको उपचार तथा यातायात खर्च सहयोग 	<ul style="list-style-type: none"> थप १२९ जना एच.आई.भि पिडितको पहिचान एच.आई.भि एड्स सम्बन्धि सचेतनामा वृद्धि भएको, पीडितको उपचारमा सहजता
विकासमा समान सहभागिता	महिला, बालबालिक तथा पछाडि पारिएकाहरूको कम्तीमा ३३% सहभागिता सहभागिता ३३%	<ul style="list-style-type: none"> महिला, बालबालिक तथा पछाडि पारिएकाहरूको कम्तीमा ३३% सहभागिता निर्णायक पदमा कम्तीमा १ जना महिला हुनैपर्ने व्यवस्था 	<ul style="list-style-type: none"> महिला सहभागित बढेको, योजना तर्जुमा कार्यमा महिला, बालबालिका, आदिवासी, जनजाति, पीछडिएका सबैको प्रतिनिधित्व भएको ।

सेवाहरूमा पहुँच

स्थानीय बजार पुग्न लाग्ने समय	भौतिक पूर्वाधारको विकास संग संगै वजारीकरणमा विकास भएको हुँदा जिल्लाको अधिकांश भागको स्थानीय बजारमा औषत ३० मिनेट देखी १ घण्टा भित्र पुग्न सक्ने अवस्था रहेको	<ul style="list-style-type: none"> सडक विस्तार तथा स्तरउन्नती स्थानीय क्षेत्रमा बजार विस्तार भैरहेको अवस्था 	जिल्ला वासिहरूले सहजै आफ्नै क्षेत्रमा सेवा र सुविधा प्राप्त गर्न कममा कमिक विकास हुदै गएको ।
कृषि सेवा केन्द्र जान लाग्ने समय	औषत १ देखी ३ घण्टा	यातायातको विकास भएको, ग्रामीण कृषि कार्यक्रम तालिम, अगुवा कुषक तालिम, सन्दर्भ कृषक परिचालन, Local Service Provider को व्यवस्था ।	औषत २ घण्टा, पहाडी गाविसमा अलि बढि समय लाग्ने गरेको)

संस्थागत क्षमता लेखाजोखा

क्रम संख्या	अवस्था	सुझाव
मानव संसाधन	<ul style="list-style-type: none"> स्वीकृत कर्मचारी दरबन्दी संख्या: कुल कर्मचारी दरबन्दी ४६ जना (पदपूर्ति : ३५, रिक्त : ९) निजामति तर्फ जम्मा : ५ जना (अधिकृतस्तर : ३ र सहायक तथा सहयोगीस्तर : २) अनुदानतर्फ जम्मा : २८ जना (अधिकृतस्तर १ तथा सहायकस्तर २७ मध्ये ६ जना सहायकस्तर रिक्त) 	<p>शाखा प्रमुखहरूलाई कार्यविवरण उपलब्ध गराइएको । कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई कार्यविवरण उपलब्ध नगराइएकाले कठिपय अवस्थामा कुन काम कस्ले गर्ने भन्ने कार्यगत स्पष्टता हुन</p>

	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक कोष तर्फ : १३ जना (पदपूर्ति : १०, रिक्त : ३) 	<p>नसकी काममा दोहोरोपन हुन गएको साथै कुनै कर्मचारीलाई कार्यबोभ बढ्ने र कुनैलाई कम हुने कुरामा सुधार गर्नु पर्ने छ ।</p>
भौतिक	<ul style="list-style-type: none"> १२ वटा पक्की भवन १ वटा टिनको छाना भएको भवन २ वटा गाडि रहेको, १ विग्रको १९ वटा मोटर साइकल, ५ विग्रको १९ कम्प्युटर, ५ विग्रको 	<ul style="list-style-type: none"> योजना अनुगमनका लागि यातायात साधनको कमी गुणस्तरीय सेवा प्रवाहका लागि जि.वि.स. को भवन जीर्ण र कार्यकक्ष साँधुरो तथा अव्यवस्थित रहेको

५. गतवर्ष भोगे का समस्याहरू

- आवश्यकता र मागको तुलनामा साधन, स्रोतको कमी ।
- अखिल्यारी, फुकुवा समयमा उपलब्ध नहुनु
- संगठन संरचना अनुसार रिक्त दरबन्दि पदपुर्ति गर्न नसकिएको
- आयोजना कार्यान्वयनमा दक्ष प्राविधिक जनशक्तिको कमी,
- साना प्रकृतिका आयोजनाहरू धेरै हुँदा योजना व्यवस्थापनमा कठिनाई
- नदीजन्य दुगा गिटि बालुवा उत्खननमा अस्पष्टता र आन्तरिक आय वृद्धिमा कमी
- उपभोक्ता समिति गठन तथा संभोगीतामा ढिलाई,
- आयोजनाहरू कार्य तालिका अनुसार कार्यान्वयन गर्न नसकिएको
- विकासका साभेदारहरू बीच उचित तथा पर्याप्त समन्वयमा नहुनु ।
- सम्पन्न भएका आयोजनाहरूमा स्वामित्वको अभाव (हरेक वर्ष नयाँ नयाँ परियोजना छनौट गर्ने तर सम्पन्न आयोजनाको मर्मत संभारमा पर्याप्त ध्यान दिने नगरेको ।
- जनप्रतिनिधिविहीन अवस्था ।

६. सुधारको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुभाव

- मार्गदर्शन तथा बजेट सिलिड अखिल्यारी समयमा नै उपलब्ध गराईनु पर्ने, साथै आर्थिक वर्षको अन्त्यमा आयोजना तोकेर सोही आ.व.मा खर्च गर्ने गरी आउने अखिल्यारी पठाउन रोकिनुपर्ने ।
- दरबन्दी अनुरूप प्राविधिक जनशक्तिको अनिवार्य व्यवस्था हुनु पर्ने,
- कार्यविवरण तयार गरी सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने
- लक्षित वर्गकोलागि विनियोजित रकमको खर्च र सोको उपयोग प्रभावकारी वनाउन जोड दिनु पर्ने,
- आवधिक जिल्ला विकास योजनाको उद्देश्य र सूचकहरूको आधारमा वार्षिक योजना तयार गर्नु पर्ने
- विषयगत तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरू तयार गर्ने, तयार भइसकेका विषयगत तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरूको कार्यान्वयन तथा समय सापेक्ष अद्यावधिक गर्दे जानु पर्ने,
- सार्वजनिक सुनुवाइ र सामाजिक परीक्षणका निष्कर्षहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन तथा सार्वजनिक परीक्षणलाई सम्पूर्ण आयोजनासम्म लैजानु पर्ने,

- कार्यालयमा के कस्ता प्रकारका गुनासाहरू थ्राए ? त्यसको सम्बोधन कसरी गरियो ? आएका र सम्बोधन गरिएका गुनासाहरू देखिने गरी गुनासो दर्ता तथा सो उपर भएको कार्यवाहीको अभिलेख राख्नु पर्ने,
- क्षतिपुर्ति सहितको नागरिक बडापत्रको तयारी, प्रकाशन तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- कर्मचारीको मासिक बैठकमा समेत न्यूसकास अनुसार कार्य भए नभएको समीक्षा गरी तदनुरूप कार्य गर्नु पर्ने,
- कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्यांकन गर्दा न्यूसकासको सूचक, कार्य योजना अनुसारको कार्य सम्पादन लाई पनि आधार लिने परिपाटीको सुरुवात र कार्यसम्पादनको आधारमा ढण्ड र पुरस्कारको प्रणाली स्थापित गर्नुपर्ने,
- लक्षित वर्गको लागि संचालित कार्यक्रम अन्तर्गत ज्बचमधबचभ उबचत र क्यातधबचभ उबचत समेतको प्रगति वर्ग, क्षेत्र, जाती, लिङ्ग, समूह अनुसार विनियोजित बजेट संग तादात्म्यता राख्ने गरी विषयगत एकीकृत प्रगति तयार गर्नु पर्ने,
- सामाजिक जवाफदेहिता सुनिश्चितताका लागि जिल्ला स्थित सरोकारवाला निकायहरू आफ्नो सामाजिक जिम्मेवारीका बारेमा सुस्पष्ट भै, सम्पादित क्रियाकलापहरूको सामाजिक उपलब्धि सूचक अनुसार देखिने गरी तयार गर्नु पर्ने,
- एउटै विषय क्षेत्रमा धेरै निकायहरूबाट कार्यक्रम सञ्चालन भएका देखिन्छन् । ती सबै निकायहरूबाट सम्पादन भएका कार्यहरूको क्षेत्रगत/विषयगत एकीकृत प्रगति तयार हुनु पर्ने
- जिल्लामा शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई तथा सार्वजनिक सेवामा पहुँच बढ्दि गर्न बाह्य श्रोत परिचालनका लागि विशेष पहल तथा सहकार्यका लागि थप प्रयास गर्ने,
- सामाजिक सुरक्षा (जेठ नागरिक, एकलमहिला, अपाङ्ग, पीछडिएको क्षेत्र तथा लोपोन्मुख जाति) सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेहरूको नामावली Website मा राख्ने व्यवस्था मिलाउने
- सन् २०१६ सम्म खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने अभियानलाई सफल बनाउन निजी तथा सार्वजनिक शैचालय निर्माणलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने
- जिल्लावासीहरूलाई समय समयमा स्थानीय निकाय संबन्धि ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, नागरिक वाडा पत्र लगायत जि.वि.स. बाट गरित नीति नियमको बारेमा जानकारी गराउने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

:

नाम : विष्णु हरि वार्गले

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि - २०६७, अनुसूची ३ बमोजिम
समावेश गरिएका विषयगत कार्यालय/गैङ्ग सरकारी संस्थाहरूको विवरण

क) जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, कैलाली

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, कैलाली

२. लक्ष्य : कृषि पेशालाई मर्यादित बनाई व्यवसायिकरणको माध्यमबाट गरिबी निवारण गर्ने

३. मूल्य उद्देश्य

- राष्ट्रका खाद्यान्न अभावलाई परिपुर्ति गर्ने कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउने।
- बालीको संभाव्यता र तुलनात्मक लाभको आधारमा कृषकहरूलाई नया प्रविधिको प्रयोग गर्ने लगाई कृषकको आर्थिक अवस्था सुधार्ने
- कृषिमा आयमुलक रोजगारीको शृजना गर्ने कृषि उत्पादनलाई बजारीमुखी बनाई कृषिको व्यवसायीकरण गर्ने
- कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयनमा महिला, दलित, जनजातीको सहभागितामा बढावा दिने।

४. संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	प्रगति		बजेट रु. हजारमा	
		भरीत	वित्तिय	बार्षिक विनियोजन	बार्षिक खर्च
१	कृषि प्रसार कार्यक्रम	१००	९०.००	१८७००	१६८२९.८
२	सरकारीमा आधारित साना सिंचाइ, साना सिंचाइ तथा मल बिउ ढुवानी कार्यक्रम	१००	९९.३३	४६९१	४६५९
३	एकिकृत बाली तथा जल व्यवस्थापन कार्यक्रम	१००	१००	१६००	१६००
४	नेपाल व्यापार एकिकृत रणनिति मसुरो प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१००	८९.३	२४७	२२०.५
५	व्यवसायिक फलफुल तथा उत्पादन पकेट क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम		९७.४	७००	६८१.५
६	आलु तरकारी तथा मसला विकास कार्यक्रम	९७.९९	९७.४	४२५३	४१४०.८०
६.१	बिउ आलु आत्म निर्भर कार्यक्रम				
६.२	युवा लक्षित व्यवसायिक तरकारी उत्पादन कार्यक्रम				
६.३	अदुवा प्रवर्द्धन कार्यक्रम				
७	अभियानमुखी मत्स्य विकास कार्यक्रम	८०.६२	७६.०	९७५	७४०.८
८	बाली विकास कार्यक्रम	१००	७७.८	१५३५	११९३.६
८.१	बाली विकास कार्यक्रम मसुरो				

८.२	अभियानमुखी सकै भटमास उत्पादन कार्यक्रम				
९	बजार विकास कार्यक्रम	१००	१००	१७००	१७००
१०	बाली संरक्षण कार्यक्रम	१००	१००	६२०	६२०
११	रा.ज.कु.सि.आ.	१००	९६.२	१४८००	१४२४३
१२	रा.ज.कु.सि.आ.	९६.८८	९६.५	३८९००	३७५३२.३
१३	दिर्घकालिन कृषि योजना अनुगमन तथा समन्वय (राहत कार्यक्रम)	१००	१००	१३००	१३००
	जम्मा			१००२१	८५४६१.३

५. सरोकारपक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

- Program को बारेमा जानकारी मुलक होर्डिङ बोर्ड स्थापना ।
- कार्यलयको परिसरमा कृषि प्रविधिगत तथा कृषकलाई उत्प्रेरणा मिल्ने भित्र एचप्लत स्थापना ।
- कार्यलयको विभिन्न कामलाई प्रभावकारी बनाउन विभिन्न सेवा केन्द्रहरूको सुपरिवेक्षक अधिकृत लाई तोकी जिम्मेवारी दिने व्यवस्था ।
- सेवा केन्द्र स्तरिय कृषि प्रसार कार्यक्रमको थालनी ।
- कृषक समूह दर्ता, नवीकरण तथा कृषकका निवेदन सेवा केन्द्रमा संकलन हुने व्यवस्था ।

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

- लक्षित कार्यक्रमहरू (मुक्त कमैया जिविकोपार्जन कार्यक्रम)
- सुरक्षित कृषि अन्न उत्पादन, बजारीकरण तथा उपभोग कार्यक्रम (एकिकृत शत्रुजिव व्यवस्थापन कार्यक्रम, IPMFFS Conduction .

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू

- अखिलयारी समयमै प्राप्त नहुनु ।
- कर्मचारीको अप्रयाप्तता ।
- कृषकहरूमा ठग्ने प्रवृत्ती बृद्धि हुनु ।
- अनुदान रकमबाट काम नगर्ने प्रवृत्ति बृद्धिहुनु ।

८. भावी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चाल्लुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

- दिर्घकालिन कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरि लागू गरिनुपर्ने ।
- OUOPC, ODOP जस्ता कार्यक्रम लागू गरिनुपर्ने ।
- समुदायमा आधारीत कार्यक्रमहरू गरिनुपर्ने ।

- रासायनिक मल समयमा आपुर्तिको सुनिश्चितता गरिनु पर्ने ।
- विभिन्न विषयगत कार्यालयहरू गै.स.स. तथा अन्य विकास सम्बन्धी साझेदार संस्थाहरूबाट जिल्लामा सञ्चालन हुने कृषि संबन्धी कार्यक्रमहरू जिल्ला कृषि कार्यालयसंग समन्वय गरेर सञ्चालन गर्नु पर्ने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

:

नाम : विष्णु हरि वार्गे

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

ख) जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, कैलाली

१. विषयगत कार्यालय/ गैर सरकारी संस्थाको नाम : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, कैलाली

२.लक्ष्यः पशुपंक्षी व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा विकास ।

३. मुख्य उद्देश्य :

- पशुपंक्षी जन्य खाद्यपदार्थ (दुध फुल र मासु) उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने ।
- युवा वर्गलाई विदेश पलायन बाट रोक्न पशुपंक्षी पालनमा व्यवसायीकरण मार्फत स्वरोजगार सृजना गर्ने ।
- पशुपंक्षीमा लाग्ने रोगको उपचार तथा रोकथामको उपायहरू अवलम्बन गर्ने ।

४. गत आ.ब.मा संचालित विकास विकास योजना ।

- आय आर्जन कार्यक्रम बंगुर(महिला) उदाशिपुर
- आय आर्जन कार्यक्रम बंगुर(मुक्त कमैया) गोटा, श्रीलङ्घा
- आय आर्जन कार्यक्रम बंगुर(दलित जनजाती) ,मुनुवा
- आय आर्जन कार्यक्रम बाखा(दलित जनजाती) ,सुंगुरवाला
- आय आर्जन कार्यक्रम बंगुर, भजनी
- आय आर्जन कार्यक्रम बाखा, मालाखेती
- पकेट प्याकेज कार्यक्रम, गाई, मसुरीया
- पकेट प्याकेज कार्यक्रम, भैंसी, चुढा
- उन्नत गाई श्रोतकेन्द्र विकास, टिकापुर
- मासुका लागि पाडा हुर्काउने कार्यक्रम, टिकापुर

५. बिगत १ वर्षमा गरिएका मूख्य मुख्य नितिगत व्यबस्था तथा प्रक्रियागत सुधारहरू ।

- समय सापेक्ष विभिन्न नर्मस तथा निर्देशिका परिमार्जनको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाएको ।
- कार्यक्रम सञ्चालन स्थानमा होर्डिङ्गवोर्ड, कार्यालय तथा सेवा केन्द्रमा नागरिक वडापत्र, सुभाव र उजुरी पेटिका, गुनासो रेकर्ड आदिको व्यवस्थापन साथै कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई, स्थलगत भ्रमण अवलोकन गर्ने गराउने गरेको ।

६ . सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने क्षमता

- कार्यालय बाट प्रवाह हुने सेवामा भौगोलिक, जातिय तथा लैङ्गिक समावेशीकरण मा ध्यान दिई कार्यक्रम वितरण गरिनुको साथै कार्यक्रममा महिला सहभागिता ६० प्रतिशत भन्दा बढि भई विगत वर्षमा कार्यालयले राष्ट्रिय स्तरको सिल्ड प्राप्त गरेको ।

७. कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा भोगेका समस्याहरू

- प्रयाप्त बजेट नहुनु ।

- सवारी साधन प्रयोग्यत नहुन तथा भएका पनि पुरानो भइ पटक पटक मर्मत गनुपर्ने भई कार्यक्रम सञ्चालनमा कठिनाई हुनु ।
- प्राविधिक जनशक्तिको कमी भइ जिल्लाको सबै क्षेत्रमा सरकारी पहुँच पुर्याउन नसक्नु ।

d. भावी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चाल्नुपर्ने कदम र सुझावहरू

- प्राविधिक कर्मचारीको संख्या वृद्धि गर्नुपर्ने ।
- प्राविधिक कर्मचारी तथा व्यवसायिक कृषकको लागि रिफेसर तालीमको व्यवस्था गरिनुपर्ने ।
- व्यवसायिक कृषकको लागि प्रदान गरिने अनुदान तथा सहुलियत पुर्ण व्याजदरमा उपलब्ध हुने क्रण सहजरूपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिनुपर्ने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

:

नाम : विष्णु हरि वारले

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

ग) महिला तथा बालबालिका कार्यालय, कैलाली

२. लक्ष्य

महिलाहरूको आर्थिक, सामाजिक र राजनैतिक सशक्तिकरण गरी लैङ्गिक समानता कायम गर्ने ।

३. मूल्य उद्देश्यः

क. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पिछडिएका वा पिछाडी पारीएका र अवसरवाट बन्धित रहेका बिपन्न महिलाहरूको विकासका लागि चरणबद्ध रूपमा चेतना जागरण क्षमता विकास एंवं सामाजिक परीचालन गर्दै स्थानिय स्तरमा महिलाहरूको सक्षम र आत्मनिर्भर सामुदायिक संस्थाको विकास तथा प्रबद्धन गर्ने र त्यसका लागि सहकार्यको अवधारणा लाई समेत प्राथमिकता दिने ।

ख. महिला शास्त्रिकरण गरी लैगिंक मुलप्रबाहीकरण गर्ने तथा गराउने ।

ग. सामाजिक कुरीति, चैलिबेटी बेचविखन, घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा लगायतका महिला विरुद्धका अपराध नियन्त्रणका लागि पुरुष वर्गको समेत सहभागितामा सामाजिक जागरण बढाउने ।

घ. संचालित कार्यक्रमद्वारा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न सकिए नसकिएको हेर्न र कार्यान्वयनमा आईपरेका समस्या समाधान गर्न अनुगमन गर्ने ।

४. संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

- लक्षित समूह सहभागिता र व्यक्तित्व विकास प्रशिक्षण
- संस्थागत विकास र व्यवसायिक समूह
- विधालय विमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास
- मुक्त कमलरीको सशक्तिकरण
- लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागी महिला संस्थाहरूको एकिकृत विकास कार्यक्रम
- समूह समिति गठन
- अनुशिक्षण
- आधारभुत तालिम
- सीप विकास तालिम

५. बिगत एक वर्षमा गरिएका मूल्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

- मानव बेच विखन विरुद्धको जिल्लास्तरिय कार्यक्रम
- प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी योजना
- बालक्लव गठन तथा सञ्चालन मार्गदर्शनको ड्राफ्ट तयार गरेको ।
- बाल संरक्षण रणनितिक योजनाको ड्राफ्ट तयार गरेका

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने क्षमता

- महिला हिंसा प्रभावितलाई न्याय दिलाउन उचित पहल गरेको ।
- अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गरेको ।
- समाजमा रहेको लैज़िक हिंसा,छाउपडी कुप्रथा,वादी प्रथा,बोक्सीको आरोप,बालविवाह,बहुविवाह विरुद्ध जनचेतना जगाई सामाजिक जागरण ल्याउने ।

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू

- महिलाहरूको अपेक्षा अनुसारको कार्यक्रम दिन नसक्नु ।
- सीपमुलक कार्यक्रममा टेवा रकम कम हुनु ।
- कार्यक्रम प्र्याप्त नहुनु ।
- ठुला योजनामुखी कार्यक्रम नहुनु ।
- सीपमुलक कार्यक्रम छोटो अवधिको हुनु ।

८. भावी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चाल्लुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

- प्र्याप्त मात्रामा कार्यक्रमहरू हुनपर्ने ।
- हरेक कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा लैगिंक संवेदनशिलतालाई समेत ध्यान दिनुपर्ने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

नाम : विष्णु हरि वारले

दस्तखत

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

घ) खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, कैलाली

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, कैलाली

२. लक्ष्य

जिल्लाका सबै जनसंख्यालाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाई सेवा उपलब्ध गराउने ।

३. मूल्य उद्देश्य

लक्षित वर्गलाई राष्ट्रिय खानेपानी मापदण्ड अनुसार स्वच्छ खानेपानी सेवा तथा सरसफाई सेवा उपलब्ध गराउन सरकारी तथा गै.स.स. हरू संग समन्वय गरी खानेपानी योजना निर्माण गुणस्तर नियन्त्रण तथा पुर्णसरसफाई अभियान सञ्चालन गर्ने र सम्पन्न आयोजनाहरूको पुनर्निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरी सञ्चालनमा ल्याउने ।

४. संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

- पुर्ण सरसफाई कार्यक्रम
- खानेपानी सेवा नियमन तथा पुर्नस्थापना
- राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन
- प्रयोगशाला सञ्चालन सुदृढिकरण
- खानेपानी सुरक्षा योजना
- खानेपानी गुणस्तर योजना

५. सरोकारपक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू

- आयोजनाको लागत इष्टिमेटको तुलनामा बजेट कम आउने गरेको हुँनाले आयोजना सम्पन्न गर्न धेरै वर्ष लाग्ने गरेको ।
- योजना छनोट भएको तर कार्यान्वयन चरणमा लिन नसकेको ।
- तराईमा आर्सेनिक र पहाडी क्षेत्रका गा.वि.स. हरूमा चुनाको मात्रा अत्याधिक देखिएकोले योजनाको दिगोपनमा छास भएको र आर्सेनिक बेल्टहरूमा सोही अनुसारको कार्यक्रम लागू गर्न नसकिएको ।

८. भावी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चालुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- आयोजनाको लागत अनुसार समयमा बजेट विनियोजन हुनु पर्ने ।
- आर्सेनिक बेल्टमा ट्युबवेल कार्यक्रमलाई तत्काल लागू गर्नुपर्ने ।
- जिल्ला परिषदबाट पास भईआएका योजनाहरू प्राथमिकताको आधारमा निश्चित समयावधि तोकी लागू गर्नुपर्ने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

:

नाम : विष्णु हरि वाग्ले

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

ड) जिल्ला शिक्षा कार्यालय, कैलाली

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, कैलाली

२. लक्ष्य

जिल्लास्थित सम्पूर्ण बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा पहुँच अभिवृद्धि तथा समता र समावेशीमा वातावरणमा गुणस्तर शिक्षा प्रदान गर्ने ।

३. मूल्य उद्देश्य

- विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम र अन्य शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ।
- कार्यक्रम निर्माण (वि.सु.यो) कार्यान्वयन र अनुगमन गर्न सरोकारवालाहरूको भूमिका स्पष्ट गरी जिम्मेवारी र जवाफदेहिता बोध गराउने ।
- सबैका लागि शिक्षामा पहुँचको सुनिश्चितता कायम गरी गुणस्तरीय शिक्षाका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने
- वैकल्पिक शिक्षा तथा अनौपचारिक शिक्षा, समाहित शिक्षाको व्यवस्था एंव सुदृढीकरण गरी सबैमा शिक्षाको पहुँच पुर्याउने ।
- बाल विकास केन्द्रहरूको विस्तार र सुदृढ गर्ने ।
- बालिकाहरू, दलित, पिछडिएका वर्ग, जनजाति तथा विशेष आवश्यकता भएका बालबालिकाहरूलाई (प्राथमिक शिक्षाको) शिक्षाको मूल प्रवाहमा समाहित गर्ने ।
- विद्यालयको व्यवस्थापकीय एंव भौतिक पक्षको सुधार गर्दै गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने ।
- विद्यालयको कामको आधारमा विद्यालयलाई प्रोत्साहन तथा सहयोगका कार्यक्रमरु सञ्चालन गर्ने ।
- कक्षा छाड्ने र दोहोर्याउने प्रवृत्ति घटाउने ।
- शिक्षाका कार्यक्रम सञ्चालनको पारदर्शिता ल्याउने सम्पूर्ण पक्षलाई अभिप्रेरित गर्ने ।
- स्थानीय निकाय, गै.स.स.संगको सहकार्यमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

४. संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

- साक्षरता तथा निरन्तर शिक्षा
- भौतिक पुर्वाधार विस्तार
- वैकल्पिक शैक्षिक कार्यक्रम
- लक्षित वर्गको लागि प्रोत्साहन र सहयोग
- शैक्षिक गुणस्तर अधिवृद्धि

५. बिगत एक वर्षमा गरिएका मूल्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

नीतिगत सुधारका लागि विभाग, मन्त्रालयहरूलाई सुझाव प्रदान, प्रक्रियागत सुधारका लागि विभिन्न निर्देशिका तथा कार्यविधिहरूको मस्योदा तयारी

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरूः

- न्युन बजेट
- समयमै अखिलयारी प्राप्त नभएको
- माग अनुसार स्रोत साधनको अप्रयाप्तता
- नीतिगत द्विविधा
- सेवाग्राहीमा उपलब्ध हुने सेवाका बारेमा जानकारी नहुनु
- समुदायमा अपनत्व तथा दायित्ववोधको अभाव

८. भावी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

- पर्याप्त बजेट समयमै अखिलयारी प्राप्त हुनुपर्ने
- स्रोत साधनको वितरण मागका आधारमा गरिनु पर्ने
- नीतिगत स्पष्टता
- कार्यक्रमहरूको अभिमुखिकरण तथा समुदायको अपनत्व वृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरूको सञ्चालन गरिनु पर्ने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

:

नाम : विष्णु हरि वारले

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

च) जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,कैलाली

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,कैलाली

२. लक्ष्य

देशको आर्थिक विकासका लागि आवश्यक स्वस्थ जनशक्ति एवं स्वस्थ समाज निर्माण गर्ने ।

३. मूल्य उद्देश्य

- विभिन्न रोगहरूबाट बचका लागि प्रतिकारात्मक तथा प्रवर्धनात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी बाल मृत्यु दर तथा मातृ मृत्युदर घटाउने ।
- गुणात्मक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरी विभिन्न रोगहरूको समय मै उपचार गरी रोग सर्वे दर र यसबाट हुने मृत्यु दरमा कमि ल्याउने ।
- स्वास्थ्य सेवाको स्तर प्रवर्धन गर्ने ।

४. संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

५. सरोकारपक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत कृयागत सुधारहरू

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू

- बजेट ढिलो निकासा हुने जसले गर्दा कार्यक्रम सञ्चालनमा पनि ढिलाई हुने गरेको ।
- समयमा कार्यक्रम र बजेट नआउदा कारारमा नियुक्त गरिएका जनशक्तिलाई निरन्तरता दिन समस्या भएको ।
- जनसङ्ख्याको तुलनामा जनशक्तिको कमि
- कार्यक्रमको विस्तार सँगै पूर्वाधार बन्न नसकेको
- धेरैजसो गा.वि.स. बाट स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि बजेट विनियोजन हुन नसकदा स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन हुन नसकेको ।
- भौगोलिक कठिनाई
- समयमै आपुर्ति व्यवस्थापनमा कठिनाई
- दक्ष जनशक्तिको कमी
- स्वास्थ्य उपकरणहरूको कमी

८. भावी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चालुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

- सुपरभिजन अनुगमन कार्यलाई अभ्य व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउनु पर्ने ।
- स्तरबृद्धि भएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा मानवीय स्रोत साधनको पूर्ति गर्नुपर्ने र दरवन्दी अनुसारको दक्ष जनशक्ति बढाउनुपर्ने ।
- जनस्वास्थ्य कार्यालयमा रहेको मानव संसाधनको अभावलाई पुरा गर्नुपर्ने ।

- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/स्वास्थ्य चौकीहरूमा प्रावीधीक कर्मचारीको कमी रहेकोले जनघनत्व हेरी स्वास्थ्य कर्मीहरूको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने ।
- अनुगमन सुपरिवेक्षण तथा स्वास्थ्य शिक्षा तथा चेतनामुलक कार्यक्रम विषेश जोड दिने कार्यक्रम रहेको ।
- स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता विकास तथा सेवामा गुणस्तर वृद्धीका लागी गुणस्तर सुनिश्चितता तथा औषधीको समुचित प्रयोग सम्बन्धित तालिम प्रदान गर्नुपर्ने ।

सामाजिक परीक्षकहरू

नाम : उमेश अधिकारी

दस्तखत

:

नाम : विष्णु हरि वार्गले

दस्तखत :

संस्थाको नाम : एकाउन्टविलिटी इनिसियटिभ प्रा.लि. बबरमहल, काठमाण्डौ

अनुसुचीहरू

अनुसुची १ : प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रममा सहभागीहरूले व्यक्त गरेका विचारहरूको सारसंक्षेप

१) कलसुराम चौधरी, मध्देशी जनअधिकार फोरम (लोकतान्त्रिक), कैलाली

- एक प्राविधिकले धेरै योजना हेर्नुपर्ने अवस्थाले गर्दा राम्रोसँग योजना अनुगमन तथा मूल्यांकन हुन सकेको छैन।
- योजना कार्यन्वयन गर्दा उपभोक्ताले शुरुमा व्यक्तिगत खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्थाले अति नै अप्यारो भएको छ।
- सम्पन्न भएका योजना सुचारु गर्नमा ध्यान पुर्याउनुपर्ने देखिन्छ।
- गाविस लाई ५ लाख सम्मका योजना कार्यन्वयन गर्न दिनुपर्ने।

२) लोकजन चौधरी, बेस नेपाल

- गैससका कार्यक्रम मात्र जिविसको योजनामा समावेश गरेपनि तिनीहरूका कृयाकलाप समावेश गरिदैन
- प्रस्तुतिमा आएजस्टै सम्पूर्ण विद्यालयमा स्वच्छ पानीको पहुँच अझैपनि पुगेको छैन।

३) होरीलाल चौधरी, संघिय समाजवादी फोरम, कैलाली

- शान्ति मन्त्रालयको बजेट प्राविधिक कार्यलय मार्फत् खर्च गरिन्छ, यसको बारेमा स्थानीय विकास अधिकारीलाई समेत थाहा नहुने अवस्था छ। यसको बारेमा जिविसले ध्यान पुर्याउनुपर्ने देखिन्छ।

४) हेमलाल अर्याल, जिल्ला वन अधिकृत, जिल्ला वन कार्यालय, कैलाली

- जिल्लाको प्रति व्यक्ति आय कस्तो छ, जोखिम व्यवस्थापनमा के कार्य भइरहेको छ, त्यसको समेत तथ्यांक भए अभ राम्रो हुने थियो।

५) नारायण प्रसाद काफ्ले डिभिजन प्रमुख, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, कैलाली

- कतिपय विद्यालयमा सम्पन्न भइसकेका खानेपानी योजनाहरू समेत मर्मत गर्नुपर्ने अवस्थामा हुन सक्छन्। सबै विद्यालयमा स्वच्छ खानेपानी पुर्याउन लागि परेका छौ।
- जिल्लामा खानेपानी र सरसफाई को क्षेत्रमा समुदाय संग मिलेर कार्य भइरहेको छ।

६) युवराज पाण्डे, प्रमुख, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, कैलाली

- कृषिमा पहुँच अझै जिल्लाका कुना काज्चामा पुग्न सकेको छैन् किनकी हामीसंग ४ वटा सेवा केन्द्रले मात्र छन् जुन प्रयाप्त छैनन्।

७) दुर्जन कुमार चौधरी

- बसाई सराई कुन जिल्ला बाट कति आए त्यसको तथ्यांक राखेमा अभ प्रभावकारी हुने थियो।
- के कारण ले राजश्व धट्यो कारण खुल्न सकेन।
- गा.वि.स. ले बजेटको १५ प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा लगाउनुपर्ने व्यवस्था अनुसार कार्य भएको छैन।

८) दुर्गा खनाल, गा.वि..स. सचिव, उदासीपुर

- बजेटको १५ प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा लगाउनुपर्ने व्यवस्था संसोधन भएको छ।

९) केसव प्रसाद बिमली, स्थानीय विकास अधिकारी

- सामाजिक परीक्षणमा योजना कार्यन्वयनको स्थलगत अवलोकन समेत गरी विस्तृत अध्ययन गर्न सकेको भए थप प्रभावकारी हुने रहेछ भन्ने लाग्यो । यद्यपि, कैलाली जिविसमा पहिलो पटक सामाजिक परीक्षण भई राम्रो कार्यको शुरुवात भएको छ । र, सामाजिक परीक्षणले औल्याएका कुराहरूले आगामी दिनमा कार्य गर्न अभ्य सजिलो हुने विश्वास लिएको छु ।
- जिविसका कर्मचारीहरू जनतासंग बढि नजिक भएर काम गरिरहेका छन् ।
- पेशकी शुन्य नीति परिषदबाट पास भएको छ ।
- सामाजिक परीक्षणबाट आएका सुभावहरूमा जिविसका कर्मचारीहरू बीच छलफल गरि आगामी दिनमा कमी कमजोरीहरूलाई योजनाबद्ध रूपमा सुधार गर्दै जाने प्रतिबद्धता ।

अनुसुची २: प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रममा उपस्थित हुन प्रकाशन गरिएको सार्वजनिक सूचना तथा कार्यक्रम सम्बन्धी समाचार

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास समितिय
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
कैलाली

मिति: २०७२/३/१८

प.म. :- ०५२५५२

च.न. :-

तिष्ठा:— सूचना प्रसारण गरि दिने बारे।

श्री सदूरपश्चिम एफ एम.,
धनगढी, कैलाली।

उपरोक्त बारे यस कार्यालयको तथमिल बमोजिमको सूचना यान् १ त्वस एफ एम बाट मिति २०७२/३/२०, २१ र २२ गते विहानसम्म समाचार बगाडी अथवा पछाडी पर्ने गरि रु. १,५००/- (कर समावेश हुने भएमा कर सहित) मा नबहने गरि सूचना प्रसारण गरि दिन हुन अनुरोध गरिन्छ। साथै भूकानी विल प्राप्त भएपछि गरिने छ।

(शिव राज भट्ट)
द्वारा सूचना अधिकारी

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, कैलालीको

जरुरी सूचना

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय कैलालीको आ.व. ०५२५२ को सामाजिक परिक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण कार्यक्रम मिति २०७२ कार्तिक २२ गते खितान ११.०० बजे जि वि स. समाजलमा हुने भएकोले जिल्ला नियन्त राजनीतिक दलका प्रतिनिधीज्यहरू, पञ्च जनप्रतिनिधीज्यहरू, विधयमत कार्यालयका प्रतिनिधीज्यहरू, गै.स.स., उपभोक्ताका प्रतिनिधी, नागरिक समाज, गा.वि.स.का सचिव, पम्च करदाताहरू, जनजाती, दोस्रत, वालवालिका, महिलाका प्रतिनिधीहरू, बहुजनीयी तथा सम्पूर्ण सरोकारबालाहरूको उपस्थितीका लागि हार्दिक अनुरोध गरिन्छ।

स्थानीय विकास अधिकारी

सेती समाचार

Seli Samachar Daily

वा - ३, नंक - २५८ प्र० कालिक २०८८ शनि शुक्रवार (Friday 6, November 2015) नंक नं. १०८८

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, कैलालीको

जरुरी सूचना

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, कैलालीको वा. वा. ०७१/७२ को सामाजिक परिषिक्षण प्रारम्भक अंतिम इन प्रस्ताविकरण कार्यक्रम मिति २०८२ कार्तिक २२ गते पितृपाल ११:०० बजे निविस नमाहलमा हुने भएकोले जिल्ला विकास समितिक इलाका प्रारम्भिक विधायक, पुर्व जनशीलिकोष्ठक, विषयमान अवधारणाका प्रतिनिधिज्ञहरू, गै. न. स., उपमोक्ताका प्रतिनिधी, सार्वजनिक समाज, गा. विस का संघ, प्रमुख करदाताहरू, जनवापि, दीनित, यात्राकारी, प्रोफेशनल प्रतिनिधिहरू, बहिर्भूती तथा सभ्यता संरक्षकालालहरूको उपस्थितीका गरिए हाँडि बनाउँ परिन्दू।

स्थानिय विकास अधिकारी

प्रकाशक : धीमली घोण्डा खन्द, सम्पादक : घम्भाहुर गाह, मुक्तिपत्र : कम्बुडेल अगाही, घम्भाहुर, बैताली। फोन ०१५५२३३११०

पहुरा

PABURA

प्रिम २०८८ बालिक २०८८ नमाहलमा यस्ता नमा (१५२)। अनुसार ०६ नव २०१३

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
कैलालीको जरुरी सूचना

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, कैलालीको अधिक वर्ष २०८१-२०८२ को सामाजिक लेखा परिषिक्षण प्रारम्भक प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण कार्यक्रम मिति २०८२ कार्तिक २२ गते विहान ११:०० बजे निविस सभाहलमा हुने भएकोले जिल्लाका राजनीतिक इलाका प्रतिनिधिज्ञहरू, विषयमान कार्यालयका प्रतिनिधिज्ञहरू, गै. न. स. उपमोक्ताका प्रतिनिधी, सार्वजनिक समाज, गा. विस का संघ, प्रमुख करदाताहरू, जनवापि, दीनित, यात्राकारी, प्रोफेशनल प्रतिनिधिहरू, बहिर्भूती तथा सभ्यता संरक्षकालालहरूको उपस्थितीका लागि हाँडि अनुरोध गरिन्छ।

स्थानिय विकास अधिकारी

नेपाली राष्ट्रिय दैनिक
घनगढी पोस्ट

जि.प्र.का.कै.दर्ता नं. ३

जिविसका दुई कार्यक्रम एके दिन सम्पन्न

पोष्ट, संबाददाता
घनगढी, २२ कार्तिक

जिल्ला विकास समिति कैलालीमे गत आधिक वर्षको सामाजिक परिषिक्षण तथा चालु आधिक वर्षको प्रथम चौमासिक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम एउटै दिन गरेको छ।

पहिलो पटक गरिएको सामाजिक नेतृा परिषिक्षणमा पारिम्भक प्रतिवेदन एकाउन्टिङिटी इन्फिसियटिम प्रलिकाठमाण्डुको टोलीले तयार पारेको थिए। गल आधिक वर्ष ०७१/०७२ को पारिम्भक प्रतिवेदन टोलिका तर्फबाट उम्भा अधिकारी र बिष्टुहरू वाग्लेले प्रस्तुत गरेका थिए। प्रतिवेदनमा अधिकलो वर्षको तुलनामा कैलाली जिल्लामा सुधार देखिएको उल्लेख गरिएको छ।

स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी, पूर्वाधार विकास लगापातका भेत्रमा सुधार देखिएको पारिम्भक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। एक साथ लगाएर जिविस लगायत

जिभिन्त विषयमान कार्यालयले गरेका कामहरूको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको उपेश अधिकारीले जानकारी दिए।

पर्वेशी जाईताहार ने जिल्ला विकास समिति कैलालीमे चालु आधिक वर्षको प्रथम चौमासिकमा गरिएका कामहरूको सार्वजनिक सुनुवाई पारे गरेको छ। कार्यक्रममा खालेपानी तथा सरसफाई डिविजन, जिल्ला यजु सेवा कार्यालय, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय जगायतका विषयमान कार्यालयहरूसे प्रथम चौमासिकमा गरेका कामहरूबाटे जानकारी गराएका थिए।

उनीहरूको प्रस्तुतीमा केहीले सामान्य जिज्ञासा राखेपछि लाभान्वित बर्देको सहभागिता नमएकाले प्रभावकारी ढलाफल भने हुन सकेन। तुर्के कार्यक्रम स्थानीय विकास अधिकारी केशवप्रसाद विमलीको अध्यक्षतामा भएको थिए।

अनुसूची ३ : प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रमको उपस्थिति तथा
माइन्युट

आज मिति ०६२/०६/२२ ग्राहक। दिन स्पृह ०५५ किमास आदेश
के संबंधित विषय जैको कार्यक्रममा उल्लिख ०६२/०६२५। (प्रारम्भिक
पाठ्यकार्यकार्यको चालनीक छात्रवेदन) स्पृह ०५५ तथा दूसरों
कार्यक्रमको छात्रवेदन गरिए। जाति उपर्यामा २ दिनांकित
आउटर रह्न।

उपायिकारी

१. श्री केसव श्रावण विहारी - अ.वि.भ. १११
२. श्री राम-पर्णा-कौवते ते का १११
३. अंगपति द्वितीय PPC फाला नेपाल १११
४. त्रिभुवन-देवी नेत्रज (एस्ट) १११
५. गोप्यशर्मा विजय १११
६. श्री बड्द्रेश उपाध्यक्ष अपाङ्क जियालक्ष्मी जियालक्ष्मी
७. वीरारामार्थी उपाध्यक्ष जनजीती जादी वाल घम्भापाडी विवाह १११
८. तन्त्रार्थी नाथी उपाध्यक्ष वाली समुदाय र बाल विष्णु विष्णु
९. रक्तकंबहादुर विश्वाकर्णी-उपाध्यक्ष वालेर समन्वय समिति निर्वाचन १११
१०. श्री लाल जिमी वालेर स्पृह १११
११. हरि दिव्य लाल लखवी प्रभिकान्तरा डि.क्लिपेन्प १११

१२. लोकन्द राज विली ०५५ (लोकन्दी) १११
१३. श्रीमुख कुमार जी.११.११. गांधीश्वर कोलाल ०५५
१४. लालाराज भट्टराज - (सो.डि.११.११.३२.३३.३४.३५.३६.३७.३८.३९.३१०.३११)
१५. दामोदर दामोदर साहित्य समुदाय १११
१६. पद्म वहाँ वहाँ विद्या विद्यालय गलीराया १११
१७. द्वारा प्रसाद बलाल " " " उक्तपुर १११
१८. लक्ष्मण राज जीविती " " राजपुर/किंगली १११
१९. याँची नविलम्भी ओरेल नेपाल Chardai
२०. ठम्बर प्रसाद राज १११
२१. हिमाल जीविती नेपाल रेक्षेषु लालाली १११
२२. लोकन्द गोप्यी लेख, कोलाली जिस. न०११ १११
२३. श्रीमा अर्जुन CCS Kailali १११
२४. वेद जीविती WIK Kailali १११
२५. पञ्चदेव शह DDC Kailali १११

- 24 - निरुक सुलार, नि. शा. वि., नि. विस्तारी ७६
 25 - देव चांडोली प्रब-वाच वे. प. नि. स्कूल १०८
 26 - मानवज रुमी कार्पेट अर्थात् तुरायन्सिके. ११५
 27 - चैतना उपनाल नि. ना. प. निकाल वनस्पात वा. ११६
 28. मंगल बहादुर जाही शू. सं. ३१. जि. नू. १२५.
 29. दिव्यान नं. ८५८५ डिजिटल निकाल ११८-१२०
 30. होल्ला अय्यन जिन्दा. ३०, जि. ११७-१२१
 31. गरामुरु शास्त्री निकाल उपनाल जि. ११८ उ. १२५
 32. इ. डिल्ली डेव गुरु जि. एक दिवा लालिला १२५
 33. यवराज नाई आ. ए. वि. वि. श. शुद्धाला.
 34. गांधी वाज वामतो क गवाही द्वा. निकाल १२६
 35. कुमारज शास्त्री निकाल शास्त्री निकाल शास्त्री
 36 - ओंगड़ उपनाल निकाल - की अ. निकाल १२८
 37. होल्लाल नो० संस्कृतालाल अभियान निकाल १२९
 38. दूज वडा उपनाल निकाल १३० वा. १३१

४१- घुणा वडा शास्त्रा (शास्त्री निकाल) निकाल.

- ४२- शोर बहादुर चौधरी (पक्काह तराड़ फारी/नेपाल) १३२
 ४३. द्वितीया शास्त्री वाला निकाल १३३
 ४४ - नोड्ड लालचौधरी निकाल १३४
 ४५ - दुर्गन दुग्गु चौधरी पहुंच थारु निकाल १३५
 ४६. लाल दहिल रेडियो पहाड़ान १३६
 ४७. गढ़ राज जोशी उ. ज. न. नेपाल १३७
 ४८ " पहुंच नाना जोशी जिविष क १३८
 ४९ - शुद्ध शास्त्री उ. न. १३९
 ५०. कलसुराम नौयरि भ. ज. उ. ल. १४०
 ५१ - गुरु उपनाल निकाल १४१
 ५२ - दुष्ट छार गुम्हान वडा निकाल १४२
 ५३. डेवार जवस्ती FEDON.
 ५४. निकाल दुर्गा नि. Group १४३
 ५५. श्रीराम चौधरी नि. १४४ १४४
 ५६. गोपी वाला १४५
 ५७) निकाल दुर्गा नि. छोड़ दिवान १४६, उपोति
 ५८) परमानन्द जाही निकाल दुर्गा नि. १४७

४८. श्री कुमारग चौधरी - डिस्ट्रिक्ट अधिकारी

४९. अलम चौधरी - " "

५०. पुराने संस्थापित वीलत महिला दल " "

५१. रमेश - गोपनी कोटेज, बेलाजी बांद्रा

५२. उमेश अधिकारी ब्यांड्रा एक्स्प्रेस हाईवे, बंद्रा गोल

५३. विजय शर्मा " "

Digitized by srujanika@gmail.com

१- परमात्मा एकादश लिलीटि शिविरपैथ उ.पा. ७२८ हाथारीक
परिषद्यांड उत्तराखण्ड यमोन्द्रेश्वर बालाजी गढ़ीपुर अल्पांड
अल्पांड बालाजी गढ़ीपुर अल्पांड बालाजी गढ़ीपुर अल्पांड

✓

अनुसुची ४ : प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रमका भूलकहरू

